

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

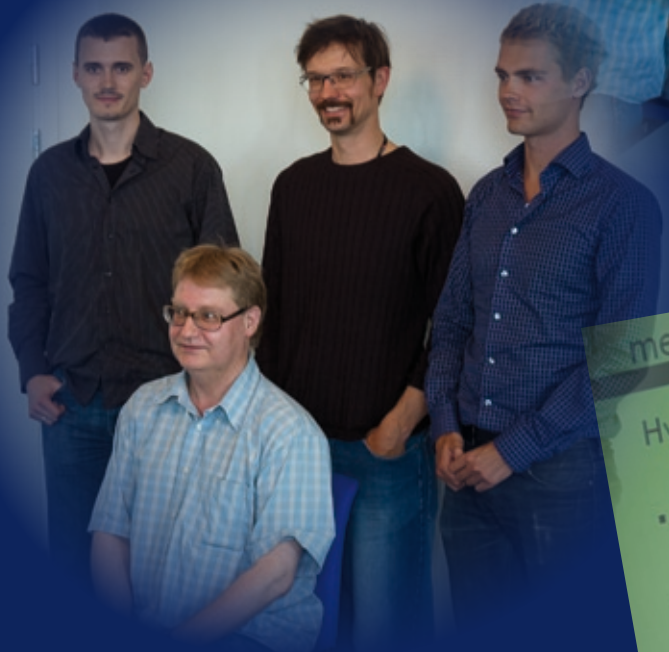
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Data

Medlemsblad for DIS-Danmark

årgang 23 nr. 4 - 2009

metadata

- Hvordan får vi brugerne til at transskribere indholdet?
- Ved at søgbarheden bliver forbedret så snart der er indtastet data
 - Ved at brugerne kommer til at føle ejerskab
 - Ved at stimulere motivation ved fx at skabe konkurrencer blandt individuelle brugere og foreninger bl.a. ved at vise diagrammer over de mest produktive brugere og præmiere dem med fx en fagbog

Udgives af DIS-Danmark

Databehandling i Slægtsforskning
www.dis-danmark.dk
admin@dis-danmark.dk

Adresseændringer meddeles til:

Kasserer Werner Wittekind
Rudersdalsvej 114, 2.tv.
2840 Holte
Tlf. 45 41 43 15
kasserer@dis-danmark.dk

Redaktionen:

Kathrine Tobiasen, ansvarshavende redaktør
Korsagervej 13, 8940 Randers SV.
Tlf. 41 28 65 30
tobiasen@dis-danmark.dk

Erik Kann, redaktionsmedlem

Layout, sats og tryk:

Grafisk Data Center ApS, tlf. 66 12 10 30
Trykoplæg: 6.300 eksemplarer

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning. Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til at redigere i tilsendte artikler. Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Bladet udkommer 4 gange årligt.

Næste deadline:	Udkommer:
1. februar 2010	Marts 2010
1. maj 2010	Juni 2010
1. august 2010	September 2010
1. november 2010	December 2010

Bladet sendes gratis til medlemmer af DIS-Danmark.

Medlemskontingent 2008: 200 kr.
Girokonto: 501-2058

ISSN 0903-6172

Indhold nr. 4 - december 2009

- 3** Tilbage til 1500-tallet – med hjælp fra andre forskere
- 10** Kære medlemmer
- 11** DIS-Træf i tal
- 12** Slægtsforskning i Australien
- 10** I anledning af en hjemmeside
- 16** Kød på slægten
- 21** Københavns Politis registerblade
- 23** Hjemmesiden – en orientering
- 24** Min slægts historie
- 26** Nyt fra Lokalforeningsudvalget
- 27** Digitalisering af kulturarven – endelig rapport fra digitaliseringsudvalget
- 28** Om at skrive en slægtsbog - og få trykt den
- 30** En formidabel hjælp til Lægdsruller
- 32** Øresundstolden digitaliseret
- 33** Læs om slægtsforskning i udlandet
- 34** Kalender
- 35** DIS-Danmarks bestyrelse

Links i artiklerne

De links der står i artiklerne i dette nummer – er også lagt på www.dis-danmark.dk – find dem under menupunktet „Links“.

Forsidefoto:

Billeder fra et møde i samarbejdsudvalget omkring digitalisering af Københavns Politis Registerblade. Læs om projektet side 21.
Fotograf: Arne Christiansen

Tilbage til 1500-tallet - med hjælp fra andre forskere

Adam Lindgreen
Oudstrijdersstraat 25
1654 Huizingen
Belgien
A.Lindgreen@hull.ac.uk

Der redegøres for, hvorledes det trinvis lod sig gøre at opstille en anetavle for Marie Cathrine Nielsdatter (* 31/1 1793 i København, † 27/10 1842 i Sundby-Øster). Opstillingen af anetavlen, der dækker en periode på omkring 200 år, blev muliggjort, fordi jeg undervejs i forløbet fik hjælp fra andre forskere. Overordnet argumenterer jeg i artiklen for, at man offentliggør resultaterne af ens slægts- og personalhistoriske forskning, og at man, som der er tradition for i andre videnskaber, i det hele taget indgår i en dialog med andre forskere. Gør man det, vil den slægts- og personalhistoriske forskning bevæge sig fremad og dét langt hurtigere og med sikrere resultater end ellers.

Indledning

Det er næppe overraskende, at jeg efter at have arbejdet med slægts- og personalhistorie i mere end 30 år kan pege på forskere, der på kritiske tidspunkter har trådt hjælpende til og det ud over det sædvanlige: Palle Abramsson (Ærøskøbing), Hans Gjedsted (Amager), Svend Jacobsen (Sønderjylland), Jørgen Stage Larsen (Egebjerg sogn), Wolf Møller (Thy) og Anna Greta Stenholm (Blekinge len).

Selv om mange forskere har delagtiggjort mig i deres forskningsresultater, har jeg også oplevet, at nogle 'forskere' har votget på deres resultater således, at andre i hvert fald ikke skulle kunne få glæde af resultaterne. "Jeg har brugt så meget tid på dette arbejde, så hvorfor skulle jeg blot give mine oplysninger videre", synes et af argumenterne at lyde. Jeg læste for eksempel på DIS-Danmarks hjemmeside et indlæg fra én, som interesserede sig for smed

Michel Lindgreen og kone Marie Cathrine Nielsdatter, som er mine tip(3)-oldeforældre. Tilsyneladende lå forskeren inde med oplysninger om efterslægten til mindst tre af ægteparrets børn. Da jeg rettede henvendelse til forskeren, var han imidlertid særdeles kort for hovedet og spurgte, hvad han til gengæld kunne få af oplysninger. Selv havde jeg opsporet mange af ægteparret Lindgreens efterkommere og havde endda fotografier af tre af deres børn. Til trods for, at jeg var rede til at give ham mine oplysninger og endda fremstille kopier af de tre fotografier, ville han stadigvæk ikke udveksle oplysninger med mig. Hvorfor han har indsendt et indlæg til DIS-Danmark, som jo netop er et kontaktforum, kan man kun gisne om!

Som en konsekvens af oplevelser som den ovenfor søger jeg i denne artikel at redegøre for, hvorfor det er så vigtigt, at resultaterne af

ens slægts- og personalhistoriske forskning bliver 'offentlig ejendom.' I artiklens første del gennemgår jeg, hvorledes jeg trinvis var i stand til at opstille en anetavle for Marie Cathrine Nielsdatter. Det vil fremgå, at andre forskere på kritiske tidspunkter bragte mig videre i anetavlens udredningsarbejde. I artiklens anden del diskuterer jeg først slægts- og personalhistorie som videnskabelig disciplin, hvorefter jeg gennemgår retningslinjer for god praksis, når man som forsker delagtiggør andre i ens slægts- og personalhistoriske resultater.

Marie Cathrine Nielsdatter - hvor stammede hun fra?

Da jeg som 12-årig startede med slægtsforskning, fortalte min mormor mig, at hendes mormors forældre – Jens Michelsen Lindgreen og Johanne Pedersdatter – havde været jordbrugere på gården Sølyst for enden af den nuværende Holmbladsgade (dengang: Køhlersvej 79) i Sundby-Øster på Amager. Min mormor vidste også, hvornår hendes oldeforældre var født og døde (deres gravsted er stadig bevaret på Sundby kirkegård).

Ifølge folketællingen 1885 boede Jens Michelsen Lindgreen og Johanne Pedersdatter på aftægt hos deres søn, som altså på det tidspunkt havde overtaget den fædrene gård; og de var begge født i Sundby-Øster (dengang Tårnby sogn).¹ Et opslag i Tårnby kirkebog bekræfter rigtigheden heraf.

Brødrene Jens (til venstre), Anders (i midten) og Morten (til højre) Michelsen Lindgreen, alle sønner af smed Michel Lindgreen og kone Marie Cathrine Nielsdatter i Sundby-Øster. Fotografierne er formodentlig fra 1860erne. Privat eje.

Jordbruger Jens Michelsen Lindgreen og kone Johanne Pedersdatter. Fotografiet er fra 1867. Privat eje.

Jens Michelsen Lindgreen var født 19/3 1812 som søn af smed Michel Lindgreen og kone Marie Cathrine Nielsdatter,² som var blevet gift i Tårnby kirke 26/1 1812.³ Folketællingen 1834 angiver, at Michel Lindgreen var smed og husmand; han var 57 år gammel, dvs. født ca. 1777, mens hans kone var 41 år gammel, dvs. født ca. 1793.⁴ Begge ægtefæller døde i Sundby-Øster og af tyfus – han 19/11 1836⁵ og hun 27/10 1842.⁶ Kirkebogen meddeler desværre intet om deres herkomst.

Begge mine tip(3)-oldeforældre er døde før folketællingen 1845, der jo fik fødestedet tilføjet som vigtig ny rubrik. Folketællingerne 1787 og 1801 er heller ikke behjælpelige. For eksempel optræder der i folketællingen 1801 intet sted nogen Michel Lindgreen (begge navne stavet med variationer);⁷ der ses heller ingen Michel Lindgreen i en af Amagers landsbyer i folketællingen 1787. Tilsvarende er det ikke umiddelbart muligt i folketællingen 1801 at identificere en pige, som kunne passe med Marie Cathrine Nielsdatter. Endelig oplyser skiftet efter Michel Lindgreen og Marie Cathrine Nielsdatter i 1842 intet om deres herkomst.⁸ Andre kilder efterprøvedes også, men førte heller ikke til noget.

Eftersom jeg således ikke kunne se, hvorledes det skulle være muligt at komme videre med denne gren af familien, stillede jeg mig indtil videre tilfreds med følgende anetavle:

Tip-oldeforældre (ikke fuldstændig liste)

1. Marie Andrea Lindgreen, * 25/7 1849 i Sundby-Øster, † 5/4 1913 i Sundby-Øster, ~ 30/1 1874 i Tårnby kirke m.: Anders Niels Petersen, * 20/7 1849 i Kastrup, † 10/2 1898 i Sundby-Øster, jordbruger og skibstømrer, søn af Niels Petersen, kaptajn og jordbruger, og kone Gjertrud Andersdatter. Otte børn:
 - i. Niels Peter Petersen, * 29/6 1874 i Sundby-Øster, † ca. 1960-1961 i Tårnby, hovmester, siden hen købmand, ~ 22/10 1898 i Sundby kirke m.: Neel Pedersen, * 14/2 1872, † 6/3 1959 i Tårnby. Fem børn.
 - ii. Carl Albert Petersen, * 20/3 1876 i Sundby-Øster, hovmester, ~ 29/11 1902 i Sundby

- iii. Emma Johanne Petersen, * 11/10 1879 i Sundby-Øster, † 4/2 1881 i Sundby-Øster.
- iv. Anna Johanne Petersen, * 3/4 1881 i Sundby-Øster, † 21/11 1935 i Sundby-Øster, damefrisør, ~ 27/10 1907 i Sundby kirke m.: Ernst Filip Arthur Pedersen, * 16/4 1882 i Skt. Stefans sogn, København, † 22/4 1909 i Sundby, barber; ~ 2. gang m.: Lauritz Andersen. Et barn i hvert ægteskab.
- v. Edvard Emil Petersen, * 14/12 1882 i Sundby-Øster, † 14/2 1885 i Sundby-Øster. To børn.
- vi. William Andreas Petersen, * 1/11 1884 i Sundby-Øster, † 10/4 1969 på Frederiksberg, København, isenkræmmer, ~ m.: Wilhemine Rosine Møller, * 5/1 1884, † 28/12 1979 i Valby, København.
- vii. Edvard Emil Petersen, * 4/11 1889 i Sundby-Øster, † maj 1939, ~ 15/8 1913 i m.: Fanny Anna Jensine Torm, * 5/7 1889 i Skt. Pauls sogn, København, † 13/4 1968 i Rungsted, restaurationssejer. To børn.
- viii. Carl Cornelius Petersen, * 31/7 1892 i Sundby-Øster, † 26/10 1968 i Middlebury, New Haven, Connecticut, U.S.A., elektriker, ~ ca. 1922 m.: Olga Marie Petersen, * 3/3 1898, † 16/1 1998 i Southbury, New Haven, Connecticut, U.S.A. To børn.

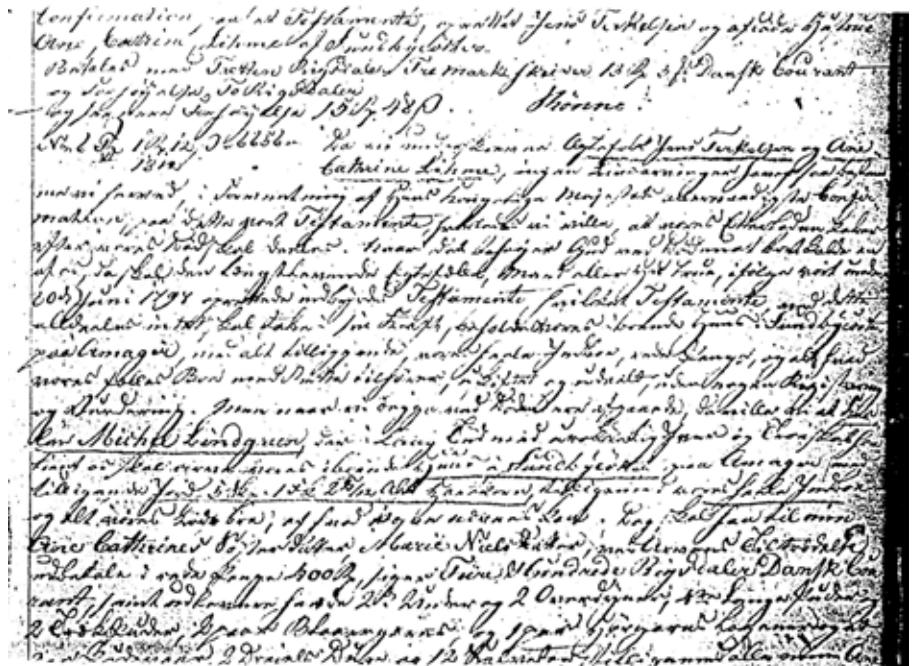
Tip(2)-oldeforældre (ikke fuldstændig liste)

2. Jens Michelsen Lindgreen, * 19/3 1812 i Sundby-Øster, † 4/9 1896 på Sølyst i Sundby-Øster, fyrbøder, siden hen jordbruger, ~ 12/11 1837 i Tårnby kirke m.:
3. Johanne Pedersdatter, * 2/12 1812 i Sundby-Vester, † 8/6 1904 på Sølyst i Sundby-Øster, datter af Peder Mogensen, jordbruger og nattevægter, og kone Marie Svendsdatter. Fire børn:
 - i. Bodil Jensine Lindgreen, * 6/2 1839 i Sundby-Øster, † tidligst 1924, ~ 28/9 1860 i Tårnby kirke m.: Niels Nikolajsen, * 6/2 1834 i Bjæverskov, † 31/8 1907 i Sundby-Vester, husmand. Fire børn.
 - ii. Ane Sophie Lindgreen, * 16/11 1840 i Sundby-Øster, † 28/8 1924 på Frydenhøj i Sundby-Øster, ~ 9/4 1863 i Tårnby kirke m.: Dirk Petersen, * 18/4 1832, † 29/9 1879 på Frydenhøj i Sundby-Øster, jordbruger. Børn.
 - iii. Marie Andrea Lindgreen, se ane nummer 1.
 - iv. Peter Michael Lindgreen, * 8/6 1857 i Sund-

by-Øster, † 23/2 1917 på Sølyst i Sundby-Øster, jordbruger, direktør og sognefoged, ~ 9/5 1878 i Tårnby kirke m.: Ellen Christine Gjertsen, * 30/4 1856 i Sundby-Øster, † 5/9 1934 på Sølyst i Sundby-Øster. Seks børn.

Tip(3)-oldeforældre (ikke fuldstændig liste)

4. Michel Lindgreen, * ca. 1777, † 8/11 1836 i Sundby-Øster, smed, ~ 26/1 1812 i Tårnby kirke m.:
5. Marie Cathrine Nielsdatter, * 31/1 1793 i København, † 27/10 1842 i Sundby-Øster. 11 børn:
 - i. Jens Michelsen Lindgreen, se ane nummer 2.
 - ii. Ane Cathrine Lindgreen, * ca. 1814 i Sundby-Øster, † 3/11 1861, ~ 7/12 1832 i Tårnby kirke m.: Anders Larsen, * 22/10 1797 i Højby (Hølbæk sogn), smed i Sundby-Vester.
 - iii. Bolette Christiane Michelsdatter Lindgreen, * 30/10 1816 i Sundby-Øster, ~ 6/9 1843 i Tårnby kirke m.: Hans Gotlieb Bukkehaug Hansen, * ca. 1821, indsidder og hjulmand.
 - iv. Anders Michelsen Lindgreen, * 13/9 1818 i Sundby-Øster, smed, ~ 19/10 1849 i Tårnby kirke m.: Kirsten Olsen, * 22/9 1827 i Tårnby. Seks børn.
 - v. Christiane Margrethe Michelsdatter Lindgreen, * 21/1 1821 i Sundby-Øster, ~ 12/12 1853 i Tårnby kirke m.: Anders Andersen, * 23/12 1821.⁹ Børn.
 - vi. Morten Michelsen Lindgreen, * 15/3 1823 i Sundby-Øster, jordbruger og teglbrænderiejer, ~ 13/8 1853 i Tårnby kirke m.: Bodil Andersen, * ca. 1811, † 27/6 1892. Ejede gårdene Aflandshagegård på Fælleden, Store Magleby og Sophiehøj i Sundby-Vester. Et barn.
 - vii. Josigne Dorothea Michelsdatter Lindgreen, * 17/2 1826 i Sundby-Øster, ~ 30/1 1859 i Tårnby kirke m.: Johann Christopher Threms, * 13/5 1821.¹⁰ Børn.
 - viii. Juliane Dorthea Michelsdatter Lindgreen, * i Sundby-Øster.
 - ix. Andreas Mikkelsen Lindgreen, * 25/4 1828 i Sundby-Øster.
 - x. Sophie Osilia Michelsdatter Lindgreen, * 27/5 1830 i Sundby-Øster, † 12/3 1902 i Sundby-Øster, ~ m.: Johan Georg Ahrensberg, * 19/10 1824 i København, † 16/12 1893 i Sundby-Øster. To børn.
 - xi. Ane Magdelene Michelsdatter Lindgreen, * 14/4 1818 i Sundby-Øster.¹¹

Ifølge smed Jens Terkelsens og kone Anne Cathrine Lihmes testamente af 1810 havde karlen Michel Lindgreen tjent dem trofast gennem mange år, hvorfor han indsattes som deres arving. LAK.

Christiane Margrethe Lihme og Anne Cathrine Lihme – to søstre med vidt forskellige skæbner

Mange år senere, 26/6 2004 for at være præcis, fik jeg en email fra Anne Mortensen, som på den svenske hjemmeside for Anbytarforum havde læst, at jeg søgte oplysninger om Michel Lindgreen og hans familie. Emailen redegjorde for, hvorledes hun selv var ud af Lindgreen-familien: hendes morfar Niels Peter Petersen (slægtning 1i) var min tip.oldemors bror. Jeg erindrede, at min mormor havde nævnt Anne Mortensen. At jeg så aldrig selv havde haft kontaktet hende, men kun hendes moster (min mormors kusine), skyldtes, at denne moster jo var en generation ældre og derfor kunne forventes at vide mere om familien; og det viste sig at holde stik, idet Anne Mortensen selv først for nylig var begyndt at interessere sig for slægtsforskning og derfor ikke havde haft nået at udsørge de ældre generationer om familien.

Kontakten med Anne Mortensen resulterede i nye oplysninger om Michel Lindgreen og hans kone. På Tårnby lokalhistoriske Samling havde man foretaget en undersøgelse over smede på Amager.¹² Af undersøgelsen fremgår det, at smed Jens Terkelsen og kone Anne Cathrine Lihme i 1794 oprettede et testamente.¹³ Seksten år senere ændrede ægteparret deres testamente, idet deres karl Michel Lindgreen, "der i lang tid urokelig gavn og troskab har tjent os," indsattes som arving til ægteparrets hus¹⁴ "i Sundby-Øster på Amager med tillige Jord 5 sk. 1 fj. 2/12 alb. Hartkorn, tilligemed vores hele Formue og alt vores Løsøre". Dog skulle konens søsterdatter Marie Cathrine Nielsdatter ved arvstens tiltrædelse have udbetalt 400 Rbd. i rede penge; derudover skulle hun også have udleveret en del inventar.¹⁵ To år senere, i 1812, blev testamentet ændret endnu gang. Anne Cathrine Lihme havde arvet 500 Rbd. efter sin morbror Erik Tausing [sic! skal være Fausing] i Jylland; denne arv overdroges allerede nu til Michel Lindgreen, idet denne et halvt år tidligere var indgået i ægteskab med den omtalte søsterdatter Marie Cathrine Nielsdatter.¹⁶ Senere samme år døde Anne Cathrine Lihme.¹⁷

Ifølge Tårnby lokalhistoriske Samlings omtalte undersøgelse skulle Marie Cathrine Nielsdatter være født i København 31/1 1793 som datter af høker Niels Andersen og kone Christiane Margrethe Lihme i Klosterstræde 53 og døbt i Helligåndskirken samme år. Det fremgik ikke af undersøgelsen, hvorfra man vidste, at Marie Cathrine Nielsdatter i København er identisk med Marie Cathrine Nielsdatter i Sundby-Øster.

At der imidlertid er tale om den samme person er dog givet. For eksempel fremgår det af den skilsmissebegæring, Christiane Margrethe Lihme indgav 3/6 1800, at hun havde været gift med Niels Andersen i 12 år. Når ægteskabet ikke var lykkeligt, var det, fordi Niels Andersen henlevede "sin Tid i Fuldkab og Drukenskab," og at han daglig "tager til i Ondskab." Han havde endda "truet mig [Christiane Margrethe Lihme] på Livet og ofte sagt, at jeg skulle ende mit Liv for hans Hænder." Niels Andersens alkoholisme satte hans kone og de-

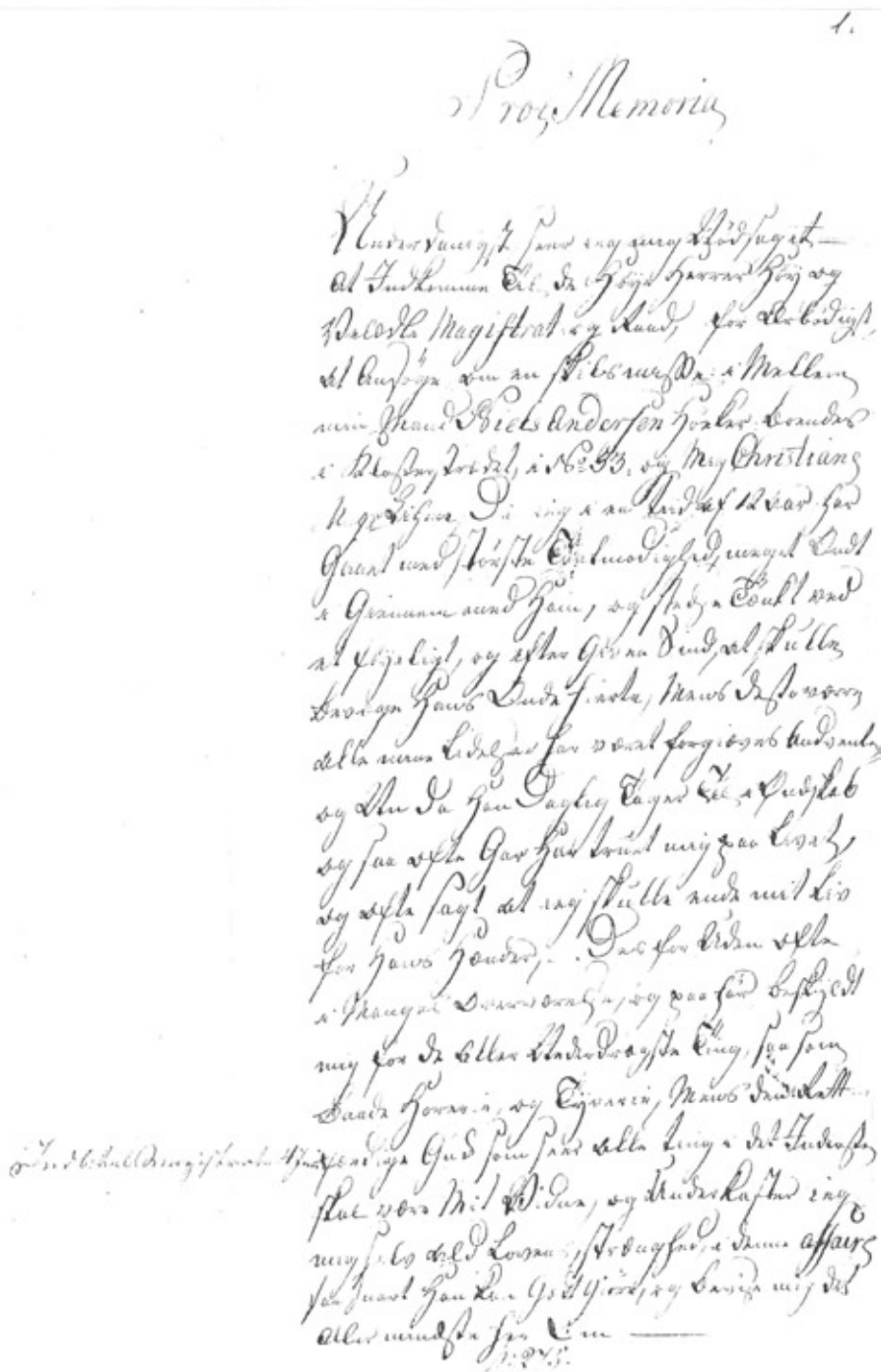
res tre børn i den "aller ynkværdigste Forfatning", hvorfor konens søster, der var gift med en smed på Amager, havde taget det ene barn til sig.¹⁸ Folketællingen 1801 oplyser ganske rigtigt, at der hos smed Jens Terkelsen og kone Anne C[athrine] Lihme i Sundby-Øster boede en lille pige Marie [Cathrine] Andersdatter (sic! skal uden tvivl være Nielsdatter).¹⁹

Endvidere oplyser skiftet i 1815 efter Christiane Margrethe Lihme, at afdøde fra sit første ægteskab havde tre børn, nemlig snedkersvend [Ulrik] Andreas Nielsen, Anne Magdalene Nielsdatter og Marie Cathrine Nielsdatter, der var gift med snedkermester (sic! skal være smedemester eller muligvis smed) Lindgreen i Sundby-Øster.²⁰

Det ses også i den omtalte undersøgelse over Amagers smede, at da enkemand Jens Terkelsen giftede sig med Anne Cathrine Lihme, var brudens forlover gørtler Niels Andersen i Klosterstræde 53; men denne var altså, som vi nu også ved, brudens svoger.²¹

At der i Niels Andersens og Christiane Margrethe Lihmes ægteskab skulle have været tre børn passer delvis. Det ældste barn var Ulrik Andreas Nielsen, mens det yngste barn var Marie Cathrine Nielsdatter; Anne Magdalene Nielsdatter var ægteparrets mellemste barn;²² to andre børn var døde som små.²³

I folketællingen 1801 er den 39-årige Christiane Margrethe Lihme endnu ikke indgået i sit andet ægteskab (med Christian Gjerløv).

Ifølge Christiane Margrethe Lihmes skilsmissebegæring truede ægtemanden hende på livet og var i det hele taget "den største Tyræn." LAK.

Klosterstræde, København i 1940'erne. Det kgl. Bibliotek: Benzen.

Ud fra navnene at dømme passede det fint med, at vi dermed havde fundet Marie Cathrine Nielsdatters mor og dennes forældre; for overskuelighedens skyld henvises der her blot til anetavlerne.

Samtidig med ovenstående overvejelser fandt jeg i Personalhistorisk Tidsskrift en artikel om slægten Lime i Ribe.²⁶ Her var der en henvisning til H. Friis-Petersens bog om kanik Niels Thorkildsen Lym og hans efterkommere.²⁷ Denne bog bekræftede formodningen om, at Ulrik Frederik Lihme og Anne Marie Fausing var forældre til Christiane Margrethe Lihme; der var ikke oplysninger om ægteparrets herkomst.

Med de nye oplysninger blev anetavlen yderligere udbygget:

Tip(5)-oldeforældre (ikke fuldstændig liste)

22. Ulrik Frederik Lihme, * ca. 1717, † 15/3 1774 i Ålborg (Budolfi kirke), musikantsvend, ~ 23/10 1748 i Frue kirke (Ålborg) m.:
23. Anne Marie Fausing, * ca. 1718-1723, † 11/12 1766 i Frue kirke (Ålborg). Syv børn:
 - i. Magdalene Lihme, døbt 19/8 1749 i Frue kirke (Ålborg), † 25/1 1825 i Viborg, ~ 23/4 1795 i Viborg m.: Poul Henriksen Picheur, døbt 28/2 1762 i Holstebro, † 26/11 1824 i Viborg, Gørtler; ~ 1. gang 9/5 1791 i Viborg m.: Anne Michelsdatter Krog, døbt 10/11 1743 i Aidt sogn, begravet 8/12 1794 i Viborg.
 - ii. Anne Cathrine Lihme, døbt 28/1 1751 i Frue kirke (Ålborg), † 1812 i Sundby-Øster, ~ 9/7 1797 på Frederiksberg (København) m.: Jens Terkelsen, † i Sundby-Øster, smed, ~ 1. gang m.: Marie Agelbye. Ingen børn.
 - iii. Ulrica Johanne Lihme, døbt 28/12 1752 i Frue kirke (Ålborg), troløvet 22/4 1794 i Holmens kirke m.: Johannes Andersen Geisler, arbejdskarl.
 - iv. Andreas Severin Lihme, døbt 23/12 1754 i Frue kirke (Ålborg), matros ved Holmen, † 13/7 1813 på Almindelig Hospital i København.
 - v. Christiane Margrethe Lihme, døbt 8/4 1758 i Frue kirke (Ålborg), død som spæd.
 - vi. Søren Fausing Lihme, døbt 13/9 1759 i Frue kirke (Ålborg), i tjeneste 1774 hos nålemager Simoni i Nørre Tranders, men bor 1787 i Randers som ugift hattemagersvend.
 - vii. Christiane Margrethe Lihme, se ane nummer 11.

Familierne Gram, Mule og Vorm

På HGS: Probate Index for Ålborg, Randers, Thisted og Viborg søgte jeg nu på navnene Lihme og Fausing.²⁸ Her står Ulrik Frederik Lihme opført. Det samme gør Søren Fausing og kone Johanne Nielsdatter Gram;²⁹ disse kunne være Anne Marie Fausings forældre, idet hendes søn Søren Fausing og datter Ulrica Johanne så ville være opkaldt efter henholdsvis deres morfar og mormor, mens Anne Marie Fausings datterdatter Johanne Margrethe delvis ville være opkaldt efter sin mormors mor.

Skiftet 3/6 1745 (først færdigbehandlet 17/8 1752) efter podemester Søren Fausing bekræfter, at Anne Marie Fausing var datter af denne. Endvidere oplyses det, at Ulrik Frederik Lihme optrådte som hendes lavværg.³⁰ Skiftet angiver også navnene på Søren Fausings kone, nemlig Johanne Nielsdatter Gram, samt Anne Marie Fausings to arveberettigede brødre, Peder Sørensen Fausing og Erich Jensen Fausing. Endelig meddeles det, at den afdødes hus ejedes af justitsråd Hans Gram i København;

Hun ernærer sig ved vask og syning og har to hjemmeboende børn. Hendes bror Andreas Lihme bor sammen med hende.²⁴

Man kunne også med en vis sikkerhed slutte, at eftersom Christiane Margrethe Lihme og Anne Cathrine Lihme var søskende, måtte efternavnet på deres far være Lihme og efternavnet på deres morfar være Fausing. Endelig ses det også, at der er flere for- og mellemnavne, som går igen i familien, for eksempel An[n]e Cathrine og Christiane Margrethe, og Jens Michelsen Lindgreen kunne jo være opkaldt efter smeden Jens Terkelsen.

Med de fundne nye oplysninger kunne anetavlen tilføjes følgende oplysninger:

Tip(4)-oldeforældre (ikke fuldstændig liste)

10. Niels Andersen, * ca. 1767, † 13/3 1807 i København (Vor Frue kirke), gørtler, siden hen først spækhøker, dernæst værtshusmand og endelig arbejdsmand, ~ 12/10 1787 i Vor Frelser kirke (København) m.:
11. Christiane Margrethe Lihme, * 13/7 1762, † 2/3 1815 i København, syerske og vaskekone; ~ 2. gang 12/12 1806 i Garnisons kirke (København) m.: Christian Gjerløv, snedkersvend, * ca. 1777, † 5/4 1860 i København (Vor Frue kirke), snedkersvend. Fem børn i 1. ægteskab:
 - i. Ulrik Andreas Nielsen, * 10/4 1789 i København (Helligåndskirken), snedkersvend.
 - ii. Anne Magdalene Nielsdatter, * 24/4 1791 i København (Helligåndskirken), ~ m.: Julius Georg Nicolaj Warberg, * ca. 1790 i Rødby, polititjant. Otte børn.

- iii. Marie Cathrine Nielsdatter, se ane nummer 5.
- iv. Erich Nielsen, * 17/1 1794 i København, † som lille i København Helligåndskirken.
- v. Johanne Margrethe Nielsdatter, * 29/9 1798 i København Helligåndskirken, † som lille i København Helligåndskirken.

Ægteparret Ulrik Frederik Lihme og Anne Marie Fausing i Ålborg

Det omtrentlige årstal (ca. 1762) for Christiane Margrethe Lihmes fødsel kendes fra folketællingen 1801. På mormonerens hjemmeside Family Search optræder nogle indtastninger foretaget af Grethe Strøbæk; hendes adresse er angivet (Ontario, Canada), og ved at benytte InfoSpace Canada fandt jeg frem til hendes telefonnummer og ringede. Det var på falderebet, idet hun rent faktisk var flyttet og kun lige var hjemme for at hente de sidste småting! Det viste sig, at Grethe Strøbæks afdøde mand var en efterkommer af mine tip(3)-oldeforældre.²⁵ Af Grethe Strøbæk fik jeg adressen på hendes mands nevø Jan Strøbæk i Dragør, idet det var gennem ham, at Grethe Strøbæk oprindeligt havde fået oplysningerne om familien Lindgreen.

På hjemmesiden havde Jan Strøbæk meddelt, at Christiane Margrethe Lihme og hendes søskende skulle være født i Ålborg som børn af Ulrik Frederik Lihme og kone Anne Marie Fausing. Denne side angav også, at Ulrik Frederik Lihme skulle stamme fra Sverige.

*Randrup hovedgård, hvor Søren Pedersen Fausing en overgang var podemester.
© Lokalhistorisk Arkiv for Viborg kommune.*

denne viste sig efterfølgende at være Johanne Nielsdatter Grams kendte bror. I forbindelse med begravelsen er den afdødes fulde navn angivet, nemlig Søren Pedersen Fausing.³¹

Artiklen har tidligere nævnt Christiane Margrethe Lihmes morbror i Jylland. Der var to muligheder. Broren Erich Jensen Fausing var umiddelbart mest oplagt, eftersom navnet på hans kone var Anne Cathrine (da det jo var morbrorens niece Anne Cathrine Lihme, som arvede, kunne det tænkes, at hun har været opkaldt efter sin tante). Skiftet efter Erich Jensen Fausing fortæller imidlertid ikke noget om, at niesen på Amager arver efter ham.³² Den anden bror Peder Sørensen Fausing dør allerede i 1759 og kan derfor ikke være ham, som Anne Cathrine Lihme arver efter. På nuværende tidspunkt er den omtalte morbror altså ikke identificeret.

Herefter gik det dog med ét rigtig hurtigt. På Rigsarkivet står opbevaret arkivar S. Nygårds store afskriftsamling, der fylder mindst 600.000 sedler i 205 kasser med oplysninger om personer og 81 bind, kasser og pakker med emneordede sedler.³³ Heri fandtes sedler for podemester Søren Fausing og Johanne Nielsdatter Gram, som oplyses at være datter af Niels Hansen Gram, præst i Bjergby og Anne Christensdatter Mule. Endelig er Niels Hansen Gram søn af Hans Nielsen (Gram), borgmester i Sæby, og (formodentlig) Anne Jensdatter Vorm, mens Anne Christensdatter Mule er datter af Christen Rasmussen Mule til Attrupgård.

Med disse mange nye oplysninger kunne anetavlen endnu en gang udbygges:

Tip(6)-oldeforældre (ikke fuldstændig liste)

46. Søren Pedersen Fausing, * ca. 1681, † 3/6 1745 i Ålborg (Vor Frue kirke), 1710 podemester på Randrup, Skibsted sogn, siden hen i Ålborg, ~ m.:
47. Johanne Nielsdatter Gram, * 1689 i Bjergby, begravet 23/9 1768 i Ålborg (Vor Frue kirke). Tre børn:
 - i. Peder Sørensen Fausing, * ca. 1713, † 1759 i Vristed,³⁴ sognedegn for Vristed og Fly menigheder i Fjends herred, ~ m.: Anne Sørensdatter Westh. Mindst et barn.
 - ii. Erich Jensen Fausing, * ca. 1731, † 1807 i Næsborg, degn,³⁵ ~ m.: Anne Cathrine Kaalund, * ca. 1737, † efter manden. Ingen børn.
 - iii. Anne Marie Fausing, se ane nummer 23.

Tip(7)-oldeforældre (ikke fuldstændig liste)

94. Niels Hansen Gram, * 1642 i Sæby, † 18/2 1712 i Bjergby, præst i Bjergby og Mygdal, ~ 3/10 1679 i Hammer kirke m.:
95. Anne Christensdatter Mule, * september 1661 på Attrupgård i Hammer sogn, † 8/10 1731 i Bjergby. 10 børn:
 - i. Karen Nielsdatter Gram, * ca. 1681 i Bjergby, † 8/5 1762 i Ålborg, ~ 8/1 1712 i Bjergby m.: Kjeld Christian Mule, * 1681, † 11/12 1732, købmand i Ålborg. Tre børn.
 - ii. Margrethe Nielsdatter Gram, * ca. 1683 i Bjergby, begravet 11/5 1731 i Bjergby, ~ 10/1 1713 i Bjergby m.: Christen Madsen Gassum, * 14/4 1684, † 15/2 1735, præst i Bjergby og Mygdal. Fem børn.
 - iii. Anne Nielsdatter Gram, * ca. 1684 i Bjergby, var 1719 i huset hos pastor Jens Stampe i Hammer.
 - iv. Hans Nielsen Gram, * 28/10 1685 i Bjergby, † 19/2 1748 i København, professor ved Københavns Universitet og geheimearkivar, ~ 22/12 1718 m.: Anna Cathrine Holst, født Sylvers, * 1671, † 15/4 1719 (~ 1. gang m.: Johan v. Holst, oberstløjtnant).
 - v. Christian Nielsen Gram, * ca. 1687 i Bjergby, † 29/11 1718, ugift købmandskarl.
 - vi. Johanne Nielsdatter Gram, se ane nummer 47.
 - vii. Iver Nielsen Gram, døbt 1/4 1691 i Bjergby, † før faren.
 - viii. Mogens Nielsen Gram, døbt Kristi Himmelfartsdag 1697 i Bjergby, † 25/1 1760, præst i Errindlev og Olstrup, ~ 1. gang 25/2 1727 m.: Anna Birgitte Gregersdatter Zimmer (~ 1. gang m.: Knud Leonard Schritzmeyer, 15/1 1726, præst), † 1726, og ~ 2. gang m.: Margrethe Pedersdatter Rud. 11 børn i andet ægte-skab.

(a) Niels Hansen Gram var præst i Bjergby kirke fra 1676 til 1712. (b) Det var fra Bjergby kirkes prædikestol fra 1600-tallet, at Niels Hansen Gram holdt sine prædikener.

- ix. Kirsten Nielsdatter Gram, døbt 11. søndag efter Trinitatis 1700 i Bjergby, var 1719 på Astrupgård i Thy (formodentlig Salling), begravet 26/9 1776 i Ålborg.
- x. Laurids Nielsen Gram, * 19/11 1701 i Bjergby, † 12/3 1775, professor ved Sorø Akademi, provst og sidst præst i Stege, ~ 24/3 1733 m.: Johanne Elisabeth Barchmann, * 1720, † 1796.

Tip(8)-oldeforældre (ikke fuldstændig liste)

188. Hans Nielsen (Gram),³⁶ * ca. 1580-1590,³⁷ † tidligst 1662 i Sæby, borgmester, tolder og storkøbmand, ~ m.³⁸
189. Anne Jensdatter Vorm, † 1686 i Sæby. Seks børn:³⁹
 - i. Niels Hansen Gram, se ane nummer 94.
 - ii. Frederik Hansen Gram, * i foråret 1644 i Bjergby, begravet 4/1 1697 i Råbjerg kirke, købmand i Skagen, efter 1694 i Ålbæk i Råbjerg sogn, ~ 12/8 1692 m.: Ingeborg Christensdatter, † 1694 i Skagen. Ingen børn.
 - iii. Tvillingsøn, * i foråret 1644 i Bjergby, muligvis Christen Hansen Gram, ~ 6/10 1676 m.: Dorthe Kruse.
 - iv. Niels Hansen Gram, * 25/7 1646 i Sæby, † Kristi Himmelfartsdag 1692 i Skibby i Horns herred, degn, ~ 4/2 1683 m.: Dorthe Jensdatter Bage, * 17/11 1663, † 20/1 1732 på Jægerspris.
 - v. Cathrine Hansdatter Gram, * ca. 1647 i Sæby, † 1725, ~ m.: Christen Sørensen Hornbech, akciseskriver, † 28/7 1705. Ingen børn.
 - vi. Peder Hansen Gram, * 1647, løjtnant, ~ m.: Cathrine de Bruyn.
190. Christen Rasmussen Mule,⁴⁰ * 1615 † 1667 på Attrupgård, jordbruger, ~ m.:
191. Margrethe Jonasdatter,⁴¹ * 1623, † 1682 på Attrupgård. Fem børn:
 - i. Anne Christensdatter Mule, † 1735, ~ m.: Kjeld Nielsen, præst i Sundby-Hvorup.
 - ii. Rasmus Christensen Mule, † 1714 på Attrupgård, jordbruger, ~ 1. gang m.: Anne Christensdatter Bering, ~ 2. gang m.: Maren Johansdatter Budtz, † 1707, og ~ 3. gang i 1710 m.: Maren Pedersdatter Holst, † 1748 i Sundby (som blev ~ 2. gang m.: Engelbrecht Jensen, ejer af Attrupgård, jordbruger og herredsfoged).
 - iii. Anne Christensdatter Mule, se ane nummer 95.
 - iv. Jonas Christensen Mule, i 1706 ridefoged på Dybvad og Knudseje.
 - v. Margrethe Christensdatter Mule, † 1702, ~ m.: Niels Svendsen til Østerå, forvalter på Hundslund Skovgård (Dronninggård).

Tip(9)-oldeforældre (ikke fuldstændig liste)

378. Jens Vorm, * ikke senere end ca. 1593, levede formodentlig på Skive-egnen.⁴² Otte børn:
 - i. Poul Jensen Vorm.
 - ii. Søren Jensen.

Algade i Sæby omkring 1920. Her ligger borgmester Hans Niensens (Gram) hus fra 1624. © Sæby Museum.

- iii. Jens Jensen Vorm.
 - iv. Niels Jensen, † før 24/8 1670, skrædder.
 - v. En søn eller datter, † før 1671.
 - vi. Johanne Jensdatter Vorm, † 1670, ~ m.: Rasmus Nielsen, ejer af Høgholt gods i Hørnsted sogn.
 - vii. Anne Jensdatter Vorm, se ane nummer 189.
 - viii. Karen Jensdatter Vorm, ~ m.: Laurids Madsen Bugge, * ca. 1622-1624 i Svendstrup sogn, † 1693, ridefoged og ejer af Linderumgård.
380. Rasmus Mule, * formentlig ikke senere end ca. 1590.

Og hermed er vi tilbage, hvor det hele startede, nemlig Marie Cathrine Nielsdatter, hvis familie det nu var lykkedes at føre delvist tilbage til anden halvdel af 1500-tallet. Hendes oldemors bror Hans Gram regnes for at være en af Danmarks betydningsfuldeste historikere gennem tiderne, mens hendes ene tip(2)-oldefar var den kendte borgmester Hans Nielsen (Gram), hvis hus fra 1624 stadig ligger på Algade 12 i Sæby.

En anden af hendes tip(2)-oldefædre, Christen Rasmussen Mule, skrev sig til godset Attrupgård. I Hammer kirke kan ligstenen over ham og konen Margrethe Jonasdatter stadig ses:

De salige afdøde Fædre | ærlig actet for standige | Mand C[hristen] Mule | som [...] 1615 den | 21 S[...] Atrup | Anno 1667 [...]r | Dislige [...] Matrone | Margrethe [...]r | som var født [...] 1623 | den [...] Atrup | Anno 1682 [...] alders | 59 Aar [...] og taknem | lig Amindelse haver deris efter | levende Børn og Arvinger ladet | bekoste og her liggende denne | Sten | 1684.⁴³

At jeg havde været i stand til at nå bagom 1600-tallet, skyldes, som artiklen har redegjort for, at jeg undervejs havde fået hjælp fra andre forskere, både direkte og indirekte gennem for eksempel offentliggjorte bøger eller samlinger på Rigsarkivet.

Slægts- og personalhistorie som videnskabelig disciplin

Det overordnede formål med at forske er at opnå en forståelse – og, bør det tilføjes, en mere korrekt forståelse – af et givent emne. Derfor bør enhver

forskning også starte med en diskussion af, hvad der indtil nu er skrevet om emnet i den videnskabelige litteratur. (Jeg anvender med fuldt overlæg ordet 'videnskabelig'. Dette er til trods for, at slægts- og personalhistorie ikke har et tilhørende fakultet på en højere læreanstalt i Danmark. Det nærmeste, vi har været ved det, var nok det nu nedlagte Lokalhistorisk Institut ved Københavns Universitet, ledet af forhenværende universitetslektor Knud Prange. Så selv om slægts- og personalhistorie derfor nødvendigvis vil foregå på amatørbasis, betyder dette ikke, at denne forskning ikke skal udføres videnskabeligt; det skal den selvfølgelig, og derfor anvendes ordet videnskab altså.) Kun da vil man være i stand til at slutte, hvorledes ens forskning har bidraget til vores nuværende viden om emnet. Det er muligt, at et sådant bidrag består i en rettelser af tidligere forskeres arbejder; men dette er jo lige præcis i overensstemmelse med forskningens overordnede formål, nemlig at øge vores forståelse af et givent emne. Når derfor forskere ikke ønsker at delagtiggøre andre i deres forskning eller måske ligefrem holder resultaterne af deres forskning for sig selv, er det klart i modstrid med, hvad der med rimelighed bør forlanges.

Forskere er knyttet sammen – ofte mere løst end fast – gennem deres slægts- og personalhistoriske forskning, der rettelig bør ledes af et fælles regelsæt. Netværket af forskere omfatter ikke blot fuldtidsansatte forskere (eksempel: arkivarer), men også personer, der ikke har forskning som deres egentlige arbejdsområde (eksempel: slægtsforskere på amatørbasis). Normer for videnskabelig slægts- og personalhistorisk forskning gennemgås i de følgende fire punkter.

Dokumentationsbyrde: For det første bør en påstand om for eksempel en persons afstammingsforhold ikke umiddelbart godtages, men skal nøje dokumenteres, således at andre forskere kan undersøge den fremlagte dokumentations bevisbyrde, dvs. er dokumentationen så robust, at man tør tro på den? Helt generelt gælder det, at videnskabelige forskere er kritisk indstillet. At man nedstammer fra bønder er alt andet lige mere sandsynligt, end at man skulle nedstamme fra en adelig familie. Når en påstands dokumentation sådan lægges frit frem, er fordelene, at andre forskere kan efterprøve dokumentationen; det sikrer jo, at blot bevislige påstande får lov til at stå tilbage.

Objektiv forskning: For det andet kan slægts-

og personalhistorikere ikke bestemme, hvad resultatet af en undersøgelse skal være. En slægtsforsker, der i første omgang for eksempel mener at være en efterkommer af Gorm den Gamle, finder senere ud af, at dette er mere end tvivlsomt. Forskeren bør her med det samme kaste sin lange anelinde på bålet; men fordi han dermed ville miste forbindelse til en af Danmarks konger, undertrykker han sin nye viden, og fremlægger derfor stadigvæk kun den første og altså forkerte afstamning. Dette er ikke videnskabelig forskning. Det er forskningen og ikke en forskers private ønsker, som bestemmer, hvad der er korrekt. Således bør forskere lede efter beviser, der, hvis de eksisterer, ville kuldsejle en given påstand,⁴⁴ og det er der altså desværre forskere, som ikke er glade ved, da det jo kan betyde, at mange års forskning går 'tabt'.

Offentlig ejendom: For det tredje bør slægts- og personalhistorie gøres til offentlig ejendom; en forsker skal ikke gerne sidde med sin slægts- og personalhistoriske viden alene. Som diskuteret ovenfor sikrer fremlæggelse af en påstands dokumentation, at andre forskere kan godtage eller afvise denne, og kun derved kan forskningen bevæge sig fremad. Forskningsresultater er kun foreløbige og erstattes af nye, hvis disse viser sig at være korrekte og de oprindelige forkerte.

Kildehenvisninger: Endelig bør det være et krav, at man som forsker er ærlig og fremlægger alle relevante dokumentationer i en given undersøgelse, altså at man medtager kildehenvisninger. Har man beskrevet, hvad ens forsknings formål var, hvad dens undersøgelsesmetode var, hvad dens analyse var, og hvad dens resultater var, ja, så har man heller ikke noget at skjule ved fremlæggelse af ens undersøgelse, idet man jo inviterer andre forskere til at kritisere den, hvis dette er krævet.

Til udbredelsen af resultater af slægts- og personalhistoriske undersøgelser eksisterer der i Danmark en række vigtige tidsskrifter, herunder *Personalhistorisk Tidsskrift*, *Slægt & Data* og *Slægten*. Kravene til den forskning, der ligger bag en artikel, vil afhænge af tidsskriftet; de mere videnskabelige tidsskrifter ser således mere kritisk på, hvad forskningens formål er, hvor original den er, i hvilken grad videnskabelige normer er blevet fulgt, hvor tydeligt det overordnede budskab er, og hvor meget artiklen bidrager med til den slægts- og personalhistoriske litteratur.

Hvad man som slægtsforsker bør gøre og ikke bør gøre

Slægts- og personalhistoriske undersøgelser bør som sagt søges offentliggjort på et eller andet tidspunkt, således at andre kan få glæde af undersøgelse. En mulighed er at skrive en artikel eller bog; en anden mulighed er overlade en kopi af undersøgelsens resultater til et lokalhistorisk arkiv eller måske et af landsarkiverne. Resultatet af en undersøgelse kan selvfølgelig også lægges ud på internettet som for eksempel Nordisk Slægtsdatabase (www.nsd.dk); spørgsmålet er så, hvad sker der, når undersøgelsens ophavsmand en gang går bort. Man kunne også overveje muligheden af, at forskere lægger deres forskningsresultater ud på en hjemmeside til dette formål. Et tilsyneladende problem med mange eksisterende hjemmesider er dog, at de fremtræ-

Professor og
geheimarkivar
Hans Gram (1685-
1748). Lithografi.
© Det kgl.
Bibliotek.

der som store rodebutikker med en umådelig mængde helt udokumenterede oplysninger.⁴⁵ Dette er selvfølgelig ikke på nogen måde godt for den videre forskning.

Når nogen har hjulpet en med oplysninger, bør man selvfølgelig sige pænt tak – og giver man senere hen selv de samme oplysninger videre til en anden forsker, eller benytter man dem i en artikel, bør man gøre opmærksom på, fra hvem de oprindelig stammer fra. Under denne forudsætning er det mere sandsynligt, at forskere vil dele deres viden med hinanden. Har man fået hjælp fra en anden forsker, vil det også være passende, at man vender tilbage til ham, hvis man opnår ny viden, der nok kunne have hans interesse.

Helt overordnet bør man som slægts- og personalhistorisk forsker søge samarbejdet; undersøgelser, som omfatter flere slægter, som strækker sig over et længere tidsrum, som dækker et større område, osv., kan da lettere gennemføres.

Alt andet lige vil forskningen inden for slægts- og personalhistorie, hvis ovenstående normer følges, bevæge sig fremad og langt hurtigere og mere sikkert end ellers; endvidere sikres det, at så mange som muligt får glæde af den store arbejdsindsats, en forsker har ydet gennem årene.

Afsluttende bemærkninger

Fornylig fandt jeg i Vangsgaards Antikvariat to bøger af Johannes Drusius, nemlig *Annotationum in totum Jesu Christi Testamentum, sive praeteritorum libri decem* fra 1612 og *Ad Voces Ebraicas Novi Testamenti Commentarius duplex: Prior ordine Alphabeticò conscriptus est, alter antehac editus fuit Antverpiæ apud Plantinum* fra 1616. Det interessante ved bøgerne er deres proviniens, da de ifølge en tilskrift på indersiden af omslaget har tilhørt præsten Niels Hansen Gram, altsaa min tip(7)-oldefar.

Nu eksisterer der faktisk et skifte efter denne.⁴⁶ Blandt de mange bøger, han efterlod sig, var “*Drusii Libri 3 Qvæstionum Ebraicarum*”. Man får følgende oplyst om præstens bogsamling:

Disse Her opførte Bøger, som efter dend Sahl. Mands Forfattede og Egen Underskrefne Specification fandtist, at være Mag. Hans Gram tilhørende, efter samme opsadz videre Formelding blev alle needlagt udi en sordt Eege Kiiste med 5 Jern over Laaged og af Rættten forseigled, med Hvilcke Bøger beroer till videre samling, Og blev Encken tilholdt, at De ey nogen stæd hen kommer førend Provstens Kundschaft der om erlanges. [...] Derpaa Proponerede Enckens Lavværge, at eftersom med dend Sahl. Mands Haand kunde beviislig gjøres, at dend Sahl. Mands Bibliothecke i Hans Levende Live var foræred til Hans Kiere Søn Mag. Hans Gram: Hvorpaa ogsaa Register till dend Meegeed Hærdelig Mand Mag. Gram var oversent till Kjøbenhavn; Da Formoededis at dend Sahl. Mands Haand blev holdet in Conore og Hans Donation ved magt Kiændt: Her paa till spurdtte Rættten Samtlige Vennerne og Arvingerne, om de med Enckens Lavværges Forindførte proposition vare fornøyede. Hvor till de samtlige svarede ja, af deds Aarsage blifver da Dend Sahl. Mands Bøger ey berejned till Boens Midler. [...] Hvor da efter Mag. Hans Grams Ankomne Brev till sin Kiere Moder af Dato 11the Octobr. 1712, bøgerne som tilforne er ommeldet pag. 37 og 40 bleven fremstillet paa auction Hvilcken auction ved Holdte till dend 13de Janvarii. [...] Dend 3die Holdte

auktion med Dend Sahl. Mands Bøger efter Dito Protocolls Folio 281 og 285 Videre formelding Nemlig 51 [Rdr.] 4 [Mark] 6 [Sk].⁴⁷

De to Johannes Drusius-bøger kom altså på auktion og fandt senere vej til biskop, dr. Fr. Plum, der i 1834 skænkede dem til Fyns Stiftsbibliotek. 172 år derefter satte Vangsgaards Antikvariat bøgerne til salg, og nu har jeg dem så (i en bankboks). Det er noget ganske særligt at holde et par bøger fra ens tip(7)-oldefar, født for omkring 350 år siden, i sine hænder! Så tænker man uvilkårligt med taknemmelighed tilbage på dem, som hjalp én, da det så allermest fortvivlende ud. Så derfor igen: mange tak til alle de forskere, der gennem tiderne har trådt hjælpsomt til.

Noter

Adam Lindgreen, Oudstrijdersstraat 25, 1654 Huizingen, Belgien. E-mail: Adam_Lindgreen@hotmail.com. Telefon: + 32 – (0) 2360 3605. Professor, født 1966. Har tidligere offentliggjort slægts- og personalhistoriske artikler i *Personalhistorisk Tidsskrift*: 2002:2, 2003:2, 2004:1, 2005:1, 2005:2 og 2006:1 (to artikler) og sammen med Erik Petersen og Bent Jensen bogen *To Saksjøbing drenges tyverier og Røverier* (Holsted 2006).

En stor tak skal rettes til Steen Christopheresen, Anne Mortensen, Jan Strøbæk, Bent Østergaard samt Tårnby lokalhistoriske Samling, der alle har hjulpet med oplysninger. Også tak til Svend Jacobsen og David Lindgreen for kommentarer til et tidligere udkast af artiklen.

Oplysninger om familierne Fausing, Lihme og Lindgreen udveksles gerne med andre forskere.

Kildehenvisninger

1. LAK: Folketælling 1885, Sundby (Amager).
2. LAK: Tårnby kirkebog, fødte, 1812.
3. LAK: Tårnby kirkebog, viede, 1812.
4. LAK: Folketælling 1834, Sundby-Øster (Tårnby, Amager).
5. LAK: Tårnby kirkebog, døde mandkøn, 1836.
6. LAK: Tårnby kirkebog, døde kvindekøn, 1842.
7. Dansk Demografisk Database (<http://ddd.dda.dk/>): Folketællinger. Siden 2001 har folketællingen 1801 foreligget komplet på internettet.
8. LAK: Tårnby birks skifteprotokol, 28/10 1842, 8/11 1842, 2/12 1842, 13/1 1843, 1/3 1843, 20/6 1843, 27/6 1843 og 7/7 1843.
9. I undersøgelsen over smede står angivet en Peder Jensen, ikke Anders Andersen.
10. Bliver hun gift anden gang med Johan Jochum August Threms?
11. Ved sin død angives hun at være 48 år gammel.
12. Tårnby lokalhistoriske Samling: Smede i Tårnby Sogn. Ikke offentliggjort forskningsundersøgelse.
13. LAK: Tårnby rets skøde- og panteprotokol, 30/6 1794.
14. Smedjen, som blev overdraget til Michel Lindgreen, lå på hjørnet af Amagerbrogade og Englandsvej og var med sin snoede skorsten et hus, man lagde mærke til. (Merete Heins: Snoede skorstenspiber. Nyt fra Lokalhistorien 1999:10 (www.dragoer.dk). Også gårdene Sophiehøj og Aflandshagegård, der ejedes af Michel Lindgreens søn Morten Michelsen Lindgreen, havde snoede skorstene.) Efter Michel Lindgreens død blev smedjen ført videre af sønnen Anders Michelsen Lindgreen, der med 1.300 Rbd. betalte sine søskende ud. LAK: Tårnby birks skifteprotokol, 13/1 1843.

15. LAK: Tårnby rets skøde- og panteprotokol, 31/12 1810.
16. LAK: Tårnby rets skøde- og panteprotokol, 11/7 1812.
17. LAK: Tårnby rets skøde- og panteprotokol, 4/12 1812.
18. Københavns Stadsarkiv: Resolutionsprotokol 1800, nummer 275 (med tilhørende papirer).
19. LAK: Folketælling 1801, Sundby-Øster (Tårnby, Amager). På det tidspunkt var Jens Terkelsens smedsvend en Poul Nielsen, hvorfor det må formodes, at Michel Lindgreen først er blevet smedsvend hos Jens Terkelsen tidligst en gang i 1801.
20. LAK: Københavns Skiftekommissions registreringsprotokol 1815, sag 618, s. 152 og behandlingsprotokol 1815, s. 329.
21. Tårnby lokalhistoriske Samling (opt. cit.).
22. LAK: Helligåndskirkens kirkebog, fødte, 1789, 1793 og 1798.
23. LAK: Helligåndskirkens kirkebog, fødte, 1791 og 1794.
24. LAK: Folketælling 1801, Vester Kvarter, København.
25. Hendes mand nedstammede fra Johanne Sophie Ahrensberg, datter af Frederik Theodor Ahrensberg, der igen var søn af Johan Georg Ahrensberg og kone Sophie Osilia Lindgreen.
26. Ejnar C. Larsen: Nogle familier med rod i 1500-tallets Ribe: Slægten Lime. Personalhistorisk Tidsskrift 1990:1, s. 1-20.
27. H. Friis-Petersen: Kannik Niels Thorkildsen Lym og hans efterkommerer med udeladelse af kvindernes descendenter. Århus 1932.
28. Dansk Demografisk Database (<http://ddd.dda.dk/>): Andre kilder/Skifteprotokoller.
29. Der var også en Johanne Gram Fausing, der kunne være identisk med Johanne Nielsdatter Gram, og som døde 1/8 1767 i Vrou i Fjends herred, hvor hun var gift med degnen Winther.
30. LAV: Ålborg købstads skifteprotokol, 3/6 1745 og 12/8 1752.
31. LAV: Vor Frue (Ålborg) kirkebog, døde, 1745.
32. LAV: Slet herreds gejstlige skifteprotokol, 1807 (datoen kan ikke læses), 14/8 1780 og 15/9 1780.
33. RA: Arkivar S. Nygårds samling.
34. LAV: Skifte 18/4 1759 og 21/8 1761.
35. HGS: Probate Index for Ålborg, Randers, Thisted og Viborg: Folketællingen 1787: Klithuse (Tranum sogn), Folketællingen 1801: Næsborg (Næsborg sogn).
36. C. Klitgaard: Slægten Gram fra Sæby (Borgmester Hans Nielsen). Personalhistorisk Tidsskrift 1934:1, s. 43-57. Der henvises også til Herman Gram: Stamtavle over Familien Gram. København 1882. Det må understreges, at slægtslinien Niels Simonsen Gram (* ca. 1495, † 1561 i Gram, præst) Niels Nielsen Gram (?) Laurits Nielsen Gram (?) Niels Lauritsen Gram (?) Hans Nielsen Gram (* ca. 1580-1590, † 1662 eller senere i Sæby) er særdeles spekulativ.
37. Muligvis stammede Hans Nielsen (Gram) fra Gram. For det første indgik Gram i alle hans børns navne. For det andet stammede hans første kone Kathrine Markvordsdatter fra Ditmarsken, og Gram ligger jo unægtelig tættere på Ditmarsken end Sæby. Dog bør det nævnes, at Hans Nielsen (Gram) kunne være fra Vendsyssel, idet en søster Maren Nielsdatter ligeledes boede i Sæby, hvor hun var gift med Christen Hansen og boede til sin død i 1637. Der henvises til C. Klitgaard (opt. cit.).
38. Laurids Nielsen Gram skriver i Vita Johannis Grammii (København 1942), at han og broren Hans Grams farmor – og dermed altså også deres søster Johanne Nielsdatter Grams farmor – var Cathrine [Madsdatter] Bugge. Hvis dette er korrekt, må Hans Nielsen (Gram) være blevet gift anden gang ca. 1640-1644 med Kathrine Madsdatter Bugge, død ca. 1640-1644, og tredje gang 1645 med Anne Jensdatter Vorm, død 1686. For en diskussion af denne hypotese hen-
- vises til Ove Gram Schjoldager: Borgmester i Sæby Hans Nielsen (Gram), f. ca. 1590, d. e. 1662. Personalhistorisk Tidsskrift 1980:1, s. 116-117.
39. Hvis Hans Nielsen (Gram) virkelig har været gift anden gang med Kathrine Madsdatter Bugge og tredje gang med Anne Jensdatter Vorm, stammer ifølge Ove Gram Schjoldager (opt. cit.) de tre ældste børn og de tre yngste børn fra hvert af disse ægteskaber. Her i artiklen er Anne Jensdatter Vorm angivet som ane.
40. Christen Rasmussen Mule var ikke ud af den kendte Mule-slægt fra Odense, men stammede derimod fra fornemme bondefødte folk i Hammer-området. Der henvises til Niels Hedin: Hammer Bakker. Hadsund 1976 (s. 174).
41. Ifølge C. Klitgaard (opt. cit.) er navnet på Christen Rasmussen Mules kone angivet på ægteparrets gravsten i Hammer kirke: Margrethe [Jonas]datter (jvf. Niels Hedin, opt. cit.). Også C. Klitgaard (opt. cit.) og Jydske Samlinger: I (IX), s. 307 angiver dette navn. Dog oplyser Laurids Nielsen Gram i sin bog (s. 87), at hans mormor skulle have været Johanne Kristensdatter. Det besynderlige er, at Laurids Nielsen Gram, efter hvad vi ved, dermed skulle have oplyst forkerte navne på begge sine bedstemødre, men korrekte navne på begge sine bedstefædre.
42. C. Klitgaard: Slægtskabet mellem Familierne Gram og Bugge i Vendsyssel. Personalhistorisk Tidsskrift 1935:2, s. 165-166.
43. Niels Hedin (opt. cit.).
44. Karl Popper: The Logic of Scientific Discovery. Oxford 1959.
45. Svend Jacobsen: Herredsfoged Troels Winther på Astrupgård i Brøns sogn – en stærk sønderjysk ane. Personalhistorisk Tidsskrift 2007:1, s. 17-61.
46. LAV: Ålborg bispearkivs skifteprotokol, pakke VII b, nr. 26.
47. LAV: Ålborg bispearkivs skifteprotokol, pakke VII b, nr. 26, 21/3 1712, 20/9 1712 og 12/1 1713.

Rære medlemmer

På redaktionen gør vi fire gange om året vores bedste for at sammensætte et spændende og alsidigt Slægt & Data, fyldt med stof som på en eller anden måde kan hjælpe og inspirere os i vores fælles interesse, slægtsforskningen, enten det så drejer sig om gode tips og vejledninger eller bemærkelsesværdige historier.

Men bladet skriver ikke sig selv! Redaktionen og bestyrelsen i det hele taget giver gerne vores besyv med, og vi kan også finde på at spørge en ekspert, hvis vi vil have et emne belyst.

Men Slægt & Data er først og fremmest medlemmernes blad. Vi er sikre på, at det ude omkring i medlemsskaren vrimler med folk, der har fundet en særligt givende hjemmeside, har haft stor fornøjelse af et bestemt program

eller kender en smart finesse. Det kan også være folk, der har oplevet noget specielt undervejs i forskningen eller har en rørende eller rystende historie at fortælle om anerne.

Alt sammen kan det være til glæde og nytte for andre medlemmer. Derfor denne opfordring til jer alle om at kaste jer over tastaturet. På redaktionen er vi glade modtagere af det hele, og hvis nogen holder sig tilbage, fordi der ikke blev givet lutter 13-taller i dansk stil, skal det bestemt ikke være nogen hindring. Vi hjælper gerne med den skriftlige udformning. Så find jeres gode ideer og fine beretninger frem og lad os få dem ud over rampen.

Vi glæder os rigtig meget til at høre fra jer i det nye år.

Redaktionen

DIS-Træf i tal

Medlemmernes egen database, DIS-Træf, har efterhånden nogle år på bagen, og antallet af bidragydere er nu oppe på 350. Disse har tilsammen leveret ca. 2,5 millioner poster. Man kan ikke uden videre slutte, at databasen rummer et antal personer, som svarer til tæt ved halvdelen af den danske befolkning, for de enkelte personer kan sagtens optræde to eller flere gange, afhængig af om flere forskere har arbejdet med den pågældende familie. Men der er tale om et ganske betragteligt antal. Og det er klart, at chancen for gevinst vokser i takt med, at databasen udvides.

Slægtsprogrammer

Det fremgår af databasen, hvilket slægtsprogram bidragyderne bruger, og her er den absolutte topscorer Brothers Keeper; 388 bidrag er trukket ud fra BK. Nummer to på listen er Family Tree Maker, der står bag 154 bidrag, mens 114 kommer fra Legacy. Der er omtrent dødt løb mellem WinFamily og Ancestral Quest (henholdsvis 93 og 91 bidrag), og herefter er der et spring ned til Cumberland Family Tree (22 bidrag) og andre (i denne sammenhæng mindre programmer).

Århundreder

Det er muligt at trække visse statistikker ud af DIS-Træf. Man kan f.eks. se på, hvordan data fordeler sig på tidsperioder. Det er måske ikke overraskende, at det er 1800-tallet, der fører her. Hele 618.388 poster knytter sig til perioden 1850-99, mens de foregående 50 år står for 598.326 poster. Det er ca. 110.000 mere end sidste halvdel af

1700-tallet, der kommer på tredjepladsen med 489.484 poster. Går vi et trin længere tilbage, til perioden 1700-49, begynder de mere vanskelige vilkår, som manglende kirkebøger og drillende skrifter byder slægtsforskeren på, at spille ind. Denne periode leverer 333.216 poster.

At det kan være besværligt at forske i middelalderslægter, stopper dog ikke vores medlemmer. Perioden før 1500, taget under et, rummer 47.007 poster. Til sammenligning er der i databasen 235.735 personer, der har levet mellem 1900 og 1949.

Fordeling på amter

Man kan også anskue DIS-Træf fra en geografisk vinkel og se på posternes fordeling efter amter. København ligger her i spidsen med 139.568, hvilket vel ikke er overraskende, befolkningstallet taget i betragtning. Men det må siges at være meget flot, at Skanderborg kun er et hestehoved bag efter med 137.055 poster. Odense ligger på tredjepladsen med 124.263, fulgt af Randers med 109.362. Viborg er repræsenteret med 107.930, og små amter som Ringkøbing (94.500) og Præstø (89.739) slår klart Aalborg (74.166) og Århus (63.450). Bagtroppen udgøres af Roskilde (27.692) og Tønder (11.150).

Skiner specielt aktive slægtsforskermiljøer visse steder i Danmark igennem i disse tal, eller er det let tilgang til kilderne, muliggjort af f.eks. omfattende skifteregistre, der spiller ind? Antallet af bidragydere er næppe stort nok til, at man endnu for alvor kan slutte noget ud fra tallene, og måske er det helt tilfældigt, at de fordeler sig, som de gør. Men lidt tankevækkende er det da.

Kathrine Tobiasen

Et must for alle slægtsforskere

Danmarks førende og ældste slægts- og personalhistoriske tidsskrift er blevet udgivet siden 1880 og bringer altid spændende artikler for danske slægtsforskere.

Bliv medlem af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie for 250 kr. om året og få tidsskriftet tilsendt. Det udkommer ca. maj og december.

Læs mere på www.genealogi.dk eller indmeld dig direkte på indmeld@gmail.com

PERSONALHISTORISK
TIDSSKRIFT 2009:2

SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Slægtsforskning i Australien

Henning Karlby
Rylevej 8,
5464 Brenderup, Fyn
Tlf. 64 44 28 08
karlby@privat.dk

Det var en fin artikel, som blev bragt i nummer 4 - 2008 af Slægt&Data, men den har den svaghed, at kilderne byg-

ger på private initiativer og kun på døde og begravede personer.

National Archives of Australia

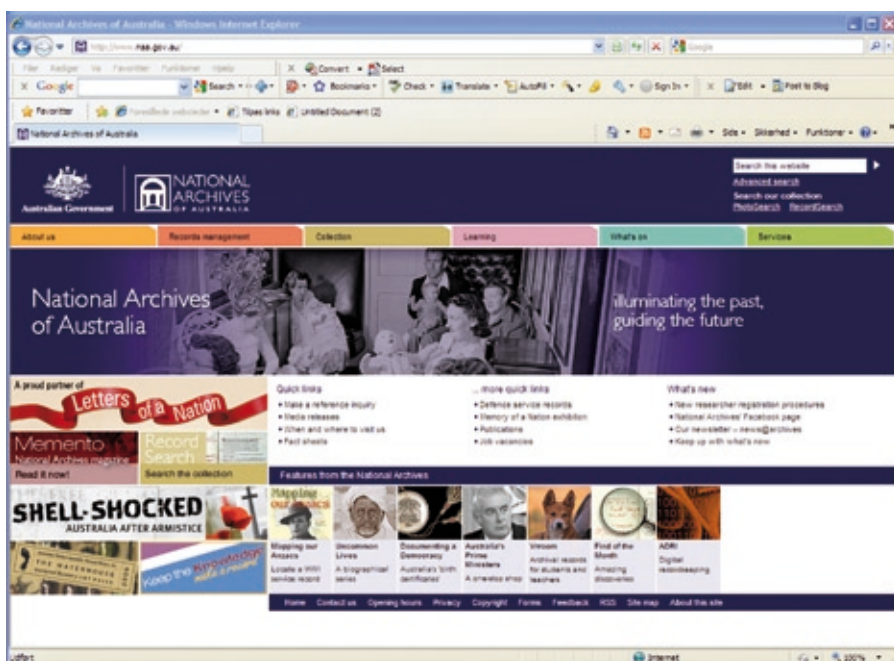
I Australien findes en tilsvarende organisation som Statens Arkiver (SA) i Danmark. I Australien hedder organisationen National Archives of Australia, forkortet til NAA i det følgende. NAA har en hjemmeside fuldstændig som SA. Når man vil finde noget i arkivet, kan man enten gå ind som **Guest**, eller man kan gå ind som registreret **Researcher**. Det er ganske gratis at blive registreret, og hvis man lader sig registrere, kan man få tilsendt kopier af det materiale, man finder frem. Det materiale, man bestiller, skal man betale et lille forsendelsesgebyr for at få. Man kan godt få materialet uden at være registreret, men så er prisen en ganske anden.

Når man indtaster Internet-adressen: <http://naa.gov.au/> i sin browser, kommer man ind til arkivets forside.

Når man fra forsiden klikker på **Record Search**, kommer man ind på den side, man skal bruge for at søge i arkivet, se figur 2.

På denne side kan man enten gå ind som Gæst eller som Registreret bruger. Hvis det er første gang, man ankommer til siden, er det også her, man går ind for at registrere sig som bruger.

Jeg kan kun anbefale, at man tilmelder sig, arkivet anvender registreringen til at se, hvor mange der anvender hjemmesiden. Hvis man skal på ferie i Australien og kommer forbi Melbourne eller en anden af delstaternes hovedstæder, har man mulighed for at besøge NAA. Det er ganske gratis at arbejde med kilderne i Australien, fuldstændig som det er i Danmark. Reglerne for at komme ind på arkivet er de samme, som her i Danmark, ingen tasker eller overtøj.

Figur 1. Velkomstbilledet på NAA ser således ud, lige under det fine røde bånd med teksten Letters of a Nation finder man Record Search. Klikker man på den, kommer man ind til velkomstsiden for søgning i arkivet.

Figur 2. Velkomstbilledet til søgning i arkivet ser således ud, nederst til venstre finder man knappen [Guest], den anvender man, hvis man vil undersøge, hvad der befinder sig på siden. Hvis man vil arbejde meget på NAA, kan det anbefales, at man klikker på knappen i midten med: [New researcher], og derpå tilmelder sig.

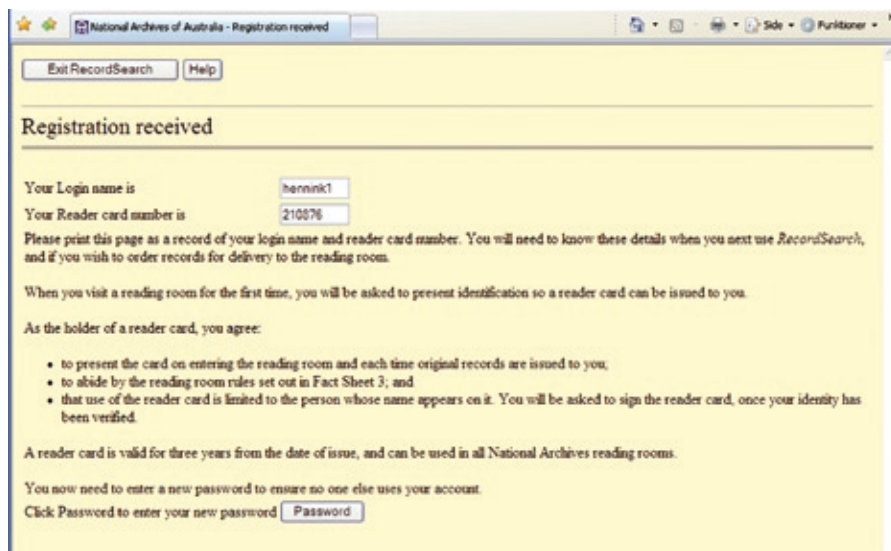

Det skal placeres i de dertil indrettede garderobebokse. Man må medbringe papir, blyanter, kamera og computer. Så skal man lige igennem en ”port” med metaldetektor, som i en lufthavn, på vejen ind.

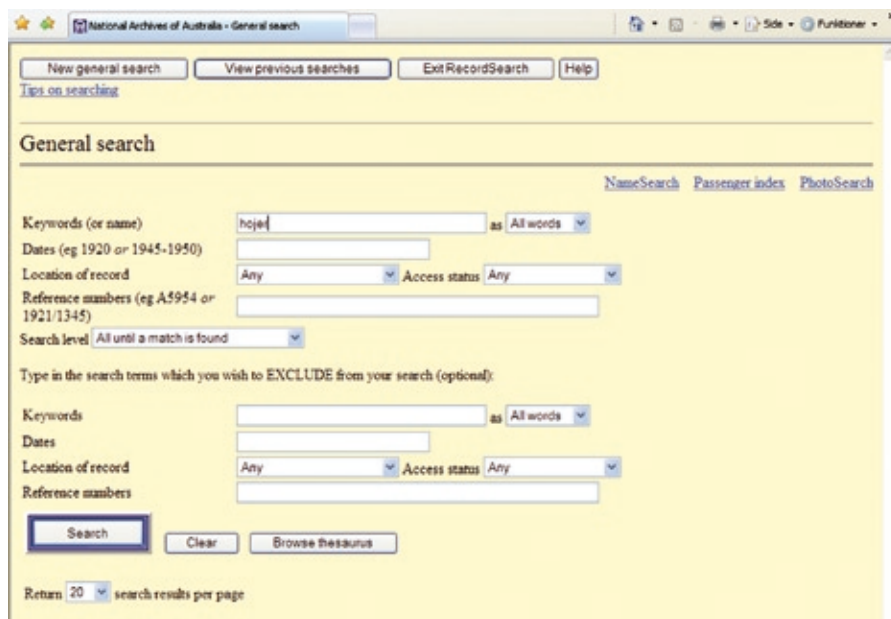
Hvis man nu klikker på [New Researcher], kommer man ind på en side, som man efter bedste evne udfylder med navn og adresse osv. Når det er gjort, kommer figur 3 frem på skærmen. Her ser man øverst det brugernavn, man skal bruge hver gang man logger på. Under brugernavnet er der et felt med et brugernummer (Reader card number), dette nummer skal anvendes, hvis man rejser til Australien og henvender sig for at få kopier af arkivalierne, ligesom det også skal bruges, når man bestiller arkivalier fra Danmark. Nederst på siden er en knap med [Password], den skal man klikke på for at oprette sit eget personlige password, derpå er man klar til at bruge søgefaciliteterne. Til slut er lige at bemærke, at man skal printe siden med brugernavn og brugernummer og den pågældende side skal underskrives og forevises, hvis man en dag ønsker at komme ind i arkiverne i Australien.

Tilbage til Internettet

Når man er logget ind, får man et søgebillede, som vist i figur 4. Der er principielt ingen forskel på det billede, man får, som gæst eller som registreret bruger. Men der kan være forskel på, hvilket resultat man får. I nogle tilfælde vil man som gæst få at vide, at man søger på data, hvor der er begrænsninger på de resultater, man bliver præsenteret for. F.eks. kan man ikke søge i skibslistor eller i billeder, som der er indgang til øverst til højre på siden. Da det er gratis at lade sig registrere, er der sådan set ingen grund til at risikere at støde ind i de eventuelle begrænsninger. I det følgende vil jeg derfor fortælle om søgemulighederne som registreret bruger. For at anvende søgeprogrammet er det selvfølgelig nødvendigt, at man forstår lidt engelsk. Men da ordforrådet er ret begrænset på søgesiderne, er det let at slå de nød-

Figur 3. Efter registreringen får man en side, som er ens ”Identitetskort”, hvis man vil besøge arkiverne i Australien. På kortet står også ens brugernavn til at komme ind til arkivalierne. Nederst er en knap, hvor man skal vælge sit personlige password.

Figur 4. Her er så søgesiden. Den dukker op med mulighed for at søge på personnavne, som normalt vil være en af de oplysninger, man sidder med herhjemme. Vi ved, hvem vi søger efter. Hvis man kender årstallet for immigrationen, kan man også forsøge at søge på det. Referencenummeret kan vi som danskere ikke bruge til noget i første omgang. Det kan først bruges, når man kender personen og vender tilbage til siden. Referencenummeret kommer frem sammen med personen.

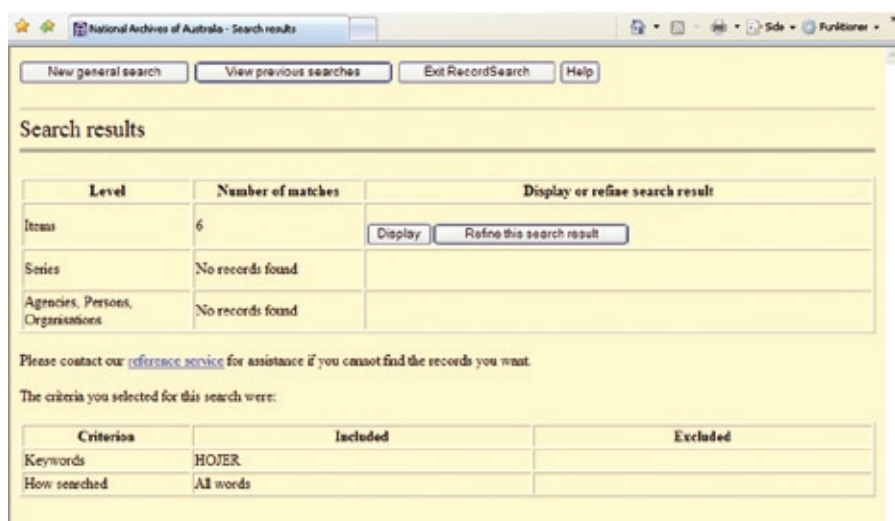
vendige ord op i en ordbog. Men når resultaterne begynder at dukke op, er det lettest, hvis man forstår lidt engelsk.

Sådan søger man

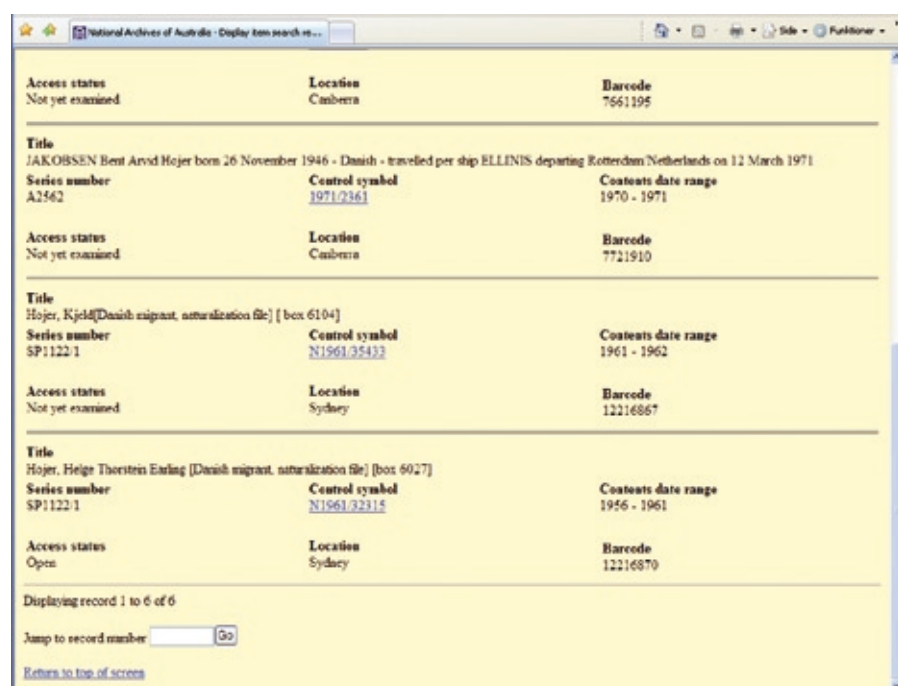
I navnefeltet taster man f.eks. det navn ind, man søger efter, hvorefter man

klikker på ”knappen” [Search]. Læg mærke til at der for oven til højre er nogle links til ”Passenger index” og ”Photosearch”, disse muligheder kan kun benyttes, hvis man er registreret bruger.

I dette eksempel vil der nu søges efter ”Højer” eller ”Høyer”, der er et

Figur 5. Første resultat på at søge efter "Hojer" er, at der findes 6 personer i arkivet med dette navn. Man skal herefter trykke på [Display] for at se resultatet.

Figur 6. Her er så resultatet, hvor der er rullet ned til de 3 nederste. De to nederste er de to brødre, der blev ledt efter. Læg mærke til at mængden af informationer er forskellig for de tre personer, der er vist på listen. Jo nyere data er, jo mere omfattende er de data, der kommer frem ved søgningen.

af de lidt vanskeligere navne, fordi man ikke kan vide, hvordan de har opgivet det ved ankomsten til Australien. De kan have ændret det til "o", eller de kan have skrevet "oe". Der prøves nu med navnet "Hojer". Det viser sig, at der er 6 hits på navnet. Prøv selv at søge på Hoyer, det giver også hit.

På billedet, der kommer frem, se figur 5, er der en knap, der hedder [Display] og en der hedder [Refine this search result], i dette tilfælde med kun 6 hits, kan man med det samme trykke på [Display], hvis der havde været rigtig mange hits, er det en god ide at trykke på [Refine this search result], for derved at nedbringe antal-

let af personer, man skal kikke igennem.

Når man klikker på [Display], kommer resultaterne frem på skærmen, se figur 6.

Her er rullet ned til de tre nederste, det er netop de to nederste brødre, der blev søgt efter i dette tilfælde. Selv om de havde familie med på rejsen, er de ikke vist her. Ser man derimod på personen, som står nummer 4 på listen, kan man se, hvilket skib han ankom med, og hvor skibet er afsejlet fra.

Hvis man søger på navnet "Nordgaard", se søgeresultatet figur 7, får man både at vide, hvornår han er født, og hvem han rejste sammen med, her er det hans kone, desuden får man at vide, hvilket skib de har rejst med.

Få yderligere oplysninger

Hvis man nu ønsker yderligere oplysninger, skal man klikke på knappen [Request copy], derved vil man enten komme til en bestillingsside, eller man kan komme til en side, som fortæller, at de pågældende data ikke umiddelbart kan fås, der skal en særlig ansøgning til. I Australien har man ligesom i Danmark regler for, hvor gamle data skal være, før de frigives. Se figur 8.

På samme måde som i Danmark, er det muligt at få dispensation til oplysninger om nærtstående familie.

En lille anekdote

I en udsendelse i fjernsynet med titlen "Spørløs" søgte man efter en mand, som havde gjort en pige gravid her i Danmark, men pigen ville ikke fortælle manden, hvad der var sket, så han var rejst til Australien uden nogen sinde at få at vide, hvad han havde været årsag til. Inden udsendelsen havde været mere end 5 min., havde jeg fundet manden og den pige og deres barn, da de var ankommet til Australien, ligesom jeg kendte barnets fødselsdato. Den næste dag fik vi at vide, at drengen i Australien faktisk var født på samme dato, som pigen der søgte efter sin far, så de var en form for "tvillinger". Den oplysning kunne pigen og Spørløs have haft, in-

den de rejste til Australien, hvis hun havde brugt den hjemmeside, jeg fortæller om her.

En familie kan ikke findes i arkivet

Hvis man har familie i Australien, og man positivt ved, at de er udrejst dertil, men man ikke kan finde dem i arkivet, kan det være fordi, de endnu ikke er indtastet. Man arbejder sig langsomt baglæns i de gamle arkiver i NAA. Man er startet med de sidst ankomne. De to brødre kunne jeg f.eks. ikke finde, da jeg søgte første gang i 2006. Men de har været der siden 2007. Dvs. hvis det er mange år siden afrejsen fra Danmark, skal man f.eks. prøve at søge en gang om året fra nu af, så dukker de op en dag.

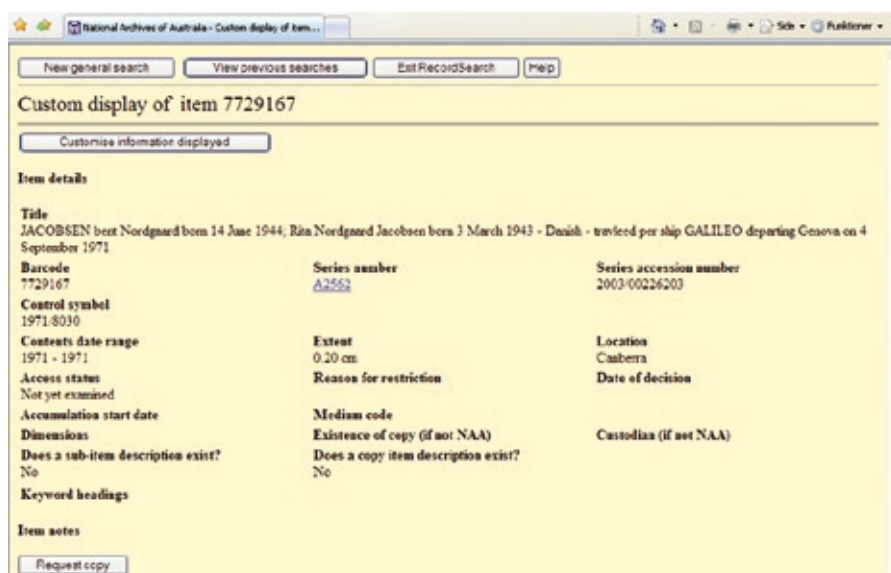
Man skal også lægge mærke til, at Hojer-brødrene udvandrede i perioden 1961–1962, der er ikke så mange data på søgeresultatet på dem, som der er på den Hojer, som udvandrede i perioden 1970–1971. Det samme gælder Nordgaard, som indrejste i Australien 1971. Dvs. jo nyere data er, jo mere detaljerede er det, der kommer frem ved søgningen.

Hvad man umiddelbart ikke kan se i arkivalierne er, hvad der er blevet af dem, der udvandrede. Brødrene, ved jeg, blev i Australien, og de er nu begge døde dernede, den ældste Helge døde i 2008, 90 år gammel, mens Nordgaard og konen blev træt af Australien og rejste tilbage til Danmark.

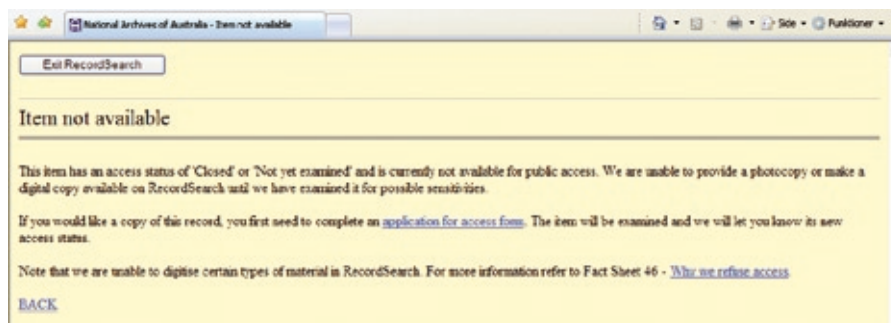
Hvis arkivalierne eksisterer endnu, så finder man en dag sine familiemedlemmer i arkivet. Men ligesom alle andre steder kan arkivalier også gå tabt i Australien, selv om mit indtryk er, at de har rigtig godt styr på sagerne "Down Under".

Andre oplysninger på søgeresultatet

På de oplysninger man får frem, kan man se, hvilken delstat der opbevarer de originale papirer. Dvs. hvis man finder på at tage på ferie til Australien, er det en god ide at have den oplysning med. Godt nok ligger hovedafdelingen af NAA i Canberra, men hvis man kommer til Canberra og spørger efter Hojer, vil man få besked om, at

Figur 7. Her er så søgeresultatet på "Nordgaard", her er også oplysninger om hans kone. Hvis der havde været børn, var disse også medtaget.

Figur 8. Her er en melding om, at data ikke er umiddelbart tilgængelige. På samme måde som i Danmark kan der gives dispensation, hvis man påviser, at det er en nær slægting, og at det er til personlig slægtsforskning.

oplysningerne ligger i Sydney, og de skal først sendes til Canberra, hvis man skal se dem på hovedarkivet, så kan man lige så godt selv starte med at spørge efter papirerne i Sydney, så har man mulighed for selv at affotografere materialet, og så er det gratis, hvis man har medbragt sit brugernummer. Det er kun, når man vil have materialet kopieret og sendt til Danmark, det koster penge. Prisen, da jeg fik sendt materiale til Danmark, var ca. 20 AUS\$ eller ca. 100 kr. Husk, hvis man kan få et IBAN-nummer til overførsel af pengene, så koster det kun 20 kr. i overførselsgebyr, hvis man derimod laver en almindelig bankoverførsel, kan det let koste 120 kr. at sende de 100 kr. til Australien. Prisen er ikke præ-

side, men for en mappe som indeholdt alle relevante dokumenter for den person, jeg søgte.

Afslutning

De har et meget spændende indvandremuseum i Melbourne. Der finder man også en læsesal, som det er gratis at komme ind i, men der kan man kun få de samme oplysninger, som man kan trække fra Danmark. På læsesalen er opsat en stribe computere, som kan anvendes gratis af de besøgende. Hvis man skal have fat i de "rigtige" arkivalier i Melbourne, skal man med tog ud til hovedarkivet, som ligger i gaa afstand fra Macaulay Station.

God fornøjelse

Kød på slægten

2. del

Erik Kann

Johan Jepsens Vej 1
2830 Virum
Tlf. 45 85 18 02
erik@reinholdt-kann.dk

Hermed fortsættelsen af første del af min artikel om Kød på slægten, som blev bragt i Slægt&Data 2009:3.

Noget helt praktisk

Allerede i den første artikel blev læserne præsenteret for betydningen af den mentale modningsproces, der hele tiden foregår, medens man arbejder sig frem gennem kilderne. Man samler ideer, gør observationer, tænker tværgående osv., osv. Mekanismen er i virkeligheden såre enkel: Man kan naturligvis ikke tænke alle tanker på én gang. Men hvis man stille og roligt bygger op, kommer der gradvist mere og mere hold på de mange løse tanker.

Jeg har ment, at det kunne være en god idé at skabe en klar markering af, hvornår vi var i "tænke-mode", og hvornår vi var i øjeblikkets virkelige verden. Tekst markeret med [] og i kursiv angiver "tænke-mode"

Opsummering

Tillad mig at starte med en kort skitse af den praktiske og mentale status i vores opdagelsesrejse ind i "Kødets verden".

Vores vandring startede med en regulær beslutning om at fylde kød på slægten. I erkendelse af usikkerhed om såvel metoder som rammer og afgrænsninger for arbejdet er vores arbejdsfelt foreløbig skærmet af trygge og kendte rammer: Vi bygger fortsat skelet ud fra velkendte metoder, og hvis det ikke lige var for nogle mindre krusninger, ville man udadtil ingen forskel kunne mærke. Men der er (nogle) krusninger!!!

Vi ser ikke længere på kildematerialet på samme måde som før. Vi bygger kronologier og kigger lidt bredere på kilderne end tidligere. Vores fornemste opgave er fortsat at identificere nye generationer - men vi sætter samtidig lidt ekstra ind på kontoen for den kollektive slægtsviden. Det styrende for vores færd er helt og holdent det regulære slægtsarbejde, og i princippet er det alene beskæftigelse med den opgave, der forårsager krusningerne.

Det vigtigste i denne tidlige fase er som anført flere gange den indre, mentale proces, som vi igangsatte, da vi traf vores beslutning om at sætte kød på slægten. En indre modningsproces kunne man kalde det. Det er nu oftest så-

dan, at en langsom, kontrolleret modning giver det bedste resultat. Derfor er det så umådelig vigtigt, at vi stille og roligt lader tingene udvikle sig uden at forcere noget!

For overskuelighedens skyld har jeg delt tingene op i såkaldte "trin". Hvert trin repræsenterer en art opgradering set i relation til slægtsforskerens forhold til kildematerialet. Det vil være en stadig vandring væk fra bundethed og afhængighed mod større og større grad af frihed og uafhængighed. De enkelte trin skal ses som praktiske vejvisere til sikring af bedre overblik. Nogen gange kan man følge de skitserede trin slavisk, andre gange er situationen sådan, at man nærmest skal starte bagfra. Rækkefølge og fremgangsmåde er ikke altafgørende.

Næste trin - fortsat arbejde i trygge rammer

Foreløbig er vi i de kendte, trygge rammer. Udgangspunktet er arbejdet med at identificere anerne, og i princippet tager vi ikke selvstændige initiativer. Vi handler alene i forhold til det, der "alligevel" kommer til os i arbejdet med anerne, dog med de små forskelle der er en konsekvens af vores indledende beslutning om at fylde kød på slægten. Lad os tage et par eksempler:

Eksempel - familien Eskildsen fra Græse

Græse er en landsby i nærheden af Frederikssund. I folketællingen 1834 ses blandt andet Hans Eskildsen og hustru Maren Andersdatter. De bor i et hus sammen med deres to børn og hustruens forældre på aftægt. I folketællingen 1840 er der status quo lige bortset fra, at børneflokket er blevet lidt større. Begge Marens forældre bor stadig på aftægt. I 1845 folketællingen er der imidlertid sket noget: Marens mor er død, og den gamle far sidder således tilbage med den unge familie, der ikke er blevet større siden folketællingen 1840. Alle facts skal naturligvis registreres på vanlig vis, herunder også tid og sted for Marens mors død og begravelse. Jeg foreslår så, at man som en lille ekstra ting skriver ned, at Marens mor er død. Det kan ske i f.eks. et Word-dokument på følgende måde:

"I 1843 døde Marens mor og efterlod ægtemanden gennem x år tilbage alene på aftægt". Det lyder måske banalt, men der er altså en lille forskel, nemlig at vi supplerer med at skrive denne sætning. Hvem ved, måske kommer følgende tanke dumpende:

[Gad vide hvordan det var for Marens far at bo alene tilbage på aftægt]

Eksempel - familien Nielsen fra Græse

Et andet eksempel kunne tage udgangspunkt i familien Nielsen i huus nr 30 i Græse by i 1834. Huset bebos af far og mor på henholdsvis 28 og 21 år. Sammen har de på tællingstidspunktet 2 drenge på 3 og 1 år. I huset bor desuden en kvinde på aftægt. En efterfølgende folketælling fortæller, at der er tale om moderens plejemoder. I det omfang, det er muligt, skal alle facts registreres, men på vores Worddokument kan vi desuden supplere med følgende tekst: Aftægtskonen Sidse Jensdatter var kun 54 år, da hun er registreret som værende på aftægt i 1834”.

I den mentale sfære sker der måske således:

[Var det nu normalt med at komme så tidligt på aftægt, var hun syg, hvad var egentlig baggrunden for at hun kom på aftægt?]

Eksempel - handskemager Christen Madsen Krøyer fra Rudkøbing

Christen Madsen Krøyer blev født i januar 1763 i Rudkøbing. Han døde i Ubberud 78 år gammel efter ikke mindre end 5 ægteskaber! Han giftede sig sidste gang i en alder af 64 år. Den udkårne var blot 30 år, og brylluppet stod den 8/3 1828. I kirkebogen under døde kvinder på netop den 8/3 ses en registrering af dødsfaldet for Bodil Christine, et af handskemagerens børn fra et tidligere ægteskab.

I vores Worddokument kan vi f.eks. skrive: ”På selve bryllupsdagen døde en datter Bodil Christine af et tidligere ægteskab. Hun boede hos faderen, så det hele må have været ganske dramatisk”.

[Gad vide hvad de gjorde - holdt de en begrænset fest, opgav de helt at feste eller?]

Næste trin - vi går lidt mere selvstændigt til værks

På et tidspunkt er man klar til at gå lidt mere selvstændigt til værks. Basis er fortsat vores registreringer, men nu indrager vi andre kilder, dog sådan at de i alle tilfælde skal være knyttet til de begivenheder, vi i forvejen beskæftiger os med. Det er selvfølgelig lettere sagt end gjort, men når det drejer sig om det næsten magiske setup, nemlig ”at finde kilder”, gælder det nok mere end noget andet om at bruge sin sunde fornuft.

Lad os igen tage nogle eksempler.

Eksempel - omkring en fødsel

Registrering i kirkebogen, født, døbt, forældre xx og hustru yy, den og den bar barnet osv., osv. Den smøre kender vi udenad. Men kunne det ikke være interessant at finde ud af, hvordan fødslen egentlig foregik, hvor længe den varede, om der var komplikationer, om det var en sædefødsel osv., osv? Det forholder sig således, at jordemødrene fra 1861 blev pålagt at registrere alle fødsler, som de medvirkede ved. Jordemoderprotokollerne er af mange bedst kendt som den kilde, der oplyser om fødselstidspunktet og dermed baner vejen for en astrologisk kortlægning. Lad mig i parentes bemærke, at der skam er fødselstidspunkt

Om den fødte		Om Fødselens Beskaffenhed og Forløb											
Nr	Dato og Tidspunkt (By eller Lege)	Tidspunkt	Vægt	Længde	Barnets Forhold ved Fødslen					Hvordan barnet kom til verden?	Fødselens Forløb	Fødselens Tidspunkt	Er Fødselen i sig selv, eller er den resultat af en anden sygdom?
					Far	Mor	Placering	Stilling	Åbning				
1	1862
2	1862
3	1862
4	1862
5	1862

Eksempel på venstre side af jordemoderprotokol fra 1862.

med lige fra starten i 1861, så der er basis for et horoskop eller to!!

I forhold til hvad der indtil nu er sket, er inddragelsen af denne kilde et større skridt, end man måske umiddelbart forestiller sig. I stedet for bare at være i venteposition forstået således, at det mere eller mindre er kilderne, der sætter dagsordenen, tager vi her et aktivt skridt i søgningen efter de kilder, der kan give os ”kød på slægten”.

Ud over et fødselstidspunkt er der jo ikke meget nyt at føje til kronologien. Men i vores Worddokument kan vi jo lave en ganske kort beskrivelse af fødslen. Er der eksempelvis tale om særlige komplikationer, kan de beskrives osv., osv. Og hvis vi nu forestiller os, at vi har været 2-3, ja måske 4 beskrivelser igennem, kommer vi måske i gang med at sammenligne. Hvem ved, måske kan vi ikke lige formulere det, men tankerne arbejder på fuld kraft:

[Det er da underligt, at medens fødslerne i familien fra Gørlev alle forløb helt normalt, var samtlige fødsler fra familien i Skibby komplicerede og langvarige. Hvad mon det skyldes?] Igen ser vi vigtigheden af at give plads for den mentale udviklingsproces. Der er hele tiden grund til at stille spørgsmål, at undre sig, at studse.

Selskabet for udgivelse af kilder til Dansk Historie har udgivet en række særdeles nyttige bøger med kildeeksempler fra en lang række forskellige emner. I bindet ”På embeds vegne. Kilder til dansk forvaltningshistorie 1750-1920 (1998)”, red af Erik Nørr og Karl Peder Pedersen findes således et afsnit om Sundhedsforvaltningen (skrevet af Jørgen Mikkelsen). Kig eksempelvis det afsnit igennem - inspirationen vælter ind over jer, og inden 5 minutter er I på sporet af Anmeldelser af dødfødte, fuldbårenhedsskemaer, fødselsanmeldelser for levendefødte børn etc., etc. Der er bare så mange muligheder!

Eksempel - omkring et dødsfald

Livets slutning lægger også op til at supplere med ekstra kilder lige i nærheden af kirkebogens indførsler under

Dødsattest, udstedt af en Læge.

Fulde Navn: Hans Andersen
 Alder (i fulde Aar; for Børn under 1 Aar Måneder eller Uger): 86
 Ugift; gift; Enkemand; Enke: Enkemand
 Egen eller Forældres Bølling og Næringvej: aflytningsskema

Bopæl (i Sted, hvor den Afledte sidst har haft fast Ophold): Hjort Hæved Her St. Hjort
 Dødssted: Hjort Hæved
 Dødsdag: d. 13. Marts 1876

Dødsårsag (i: Hovedsyggen, med dens væsentligste Komplikation)
 a) Hvis Lægen selv har behandlet den lige:
 b) Hvis Lægen ikke selv har behandlet den Syge: Apopleksi (stroke)

Hovedsygdommens Varighed: 10 Dage
 Er Forældrene ledsoede, eller befandtes andre Dødsdage som tilstede? Sorensen'ske Sygehus, deriblandt endog søgtes behandles

Undersøgende, som ikke har undersøgt: aflytningsskema
 Afsluttende Sygeplejerske, erklærer hermed, at jeg den 13. Marts 1876 selv har syet Liget af Hans, og at ovennævnte alder og aflytningsskema paa en virkelig Død ere tilstede.

Rasmussen
 v. d. Læge

Eksempel på dødsattest.

døde mænd /kvinder. Jeg tænker naturligvis på dødsattester, der kan forventes bevaret i større samlede mængder fra 1870erne og fremefter.

Igen er vi klar til at gøre noteringer i vores Worddokument, der vist nok efterhånden er blevet ganske stort!

Eksempel – omkring en familie på landet

Det næste eksempel handler også om at supplere vores viden "lige i nærheden" af det, vi i forvejen kender til. Udgangspunktet er denne gang folketællingen fra 1860 Svalerup sogn, Ars herred, Holbæk amt.

Lad os antage, at vi arbejder med familien Bell, bestående af husfaderen John Bell, hustruen og deres to børn. Registreringen i folketællingen kræver vist ikke yderligere kommentarer. Hvis jeg nu igen bruger min sunde fornuft, kunne jeg stille spørgsmålet: Gad vide hvor mange kreaturer, familien Bell havde der i Svalerup sogn? Svaret kan faktisk findes i de såkaldte kreaturtællinger, der på ejendomsniveau er bevaret fra 1861 og fremefter. Jeg skal ikke gå i detaljer her med en gennemgang af kreaturtællingerne og deres historie. Lad mig til videre inspiration henvise til en glimrende håndbog i dansk landbohistorisk statistik 1830-1900, der udkom for en del år siden: Landbostatistik (1985) af Jens Christensen. Her findes en fuldt dækkende gennemgang af alskens landbostatistikker, herunder kreaturtællingerne (anf. værk s. 59 ff).

Eksempel – omkring en familie i en købstad

Helt på samme måde kunne vi med eksempelvis udgangspunkt i folketællingen 1911 for København, Matthæusgade nr. 7 finde frem til den såkaldte bolig-tælling, der om denne adresse for hver eneste lejlighed kan oplyse om bl.a. antallet af værelser i lejligheden, hvor mange af disse værelser der benyttes ved erhverv, bebos af logerende, er indrettet til tyende, om lejligheden har særskilt køkken, om husleje mm. Det er et fantastisk materiale. Jeg vil henvise til artik-

Person eller Gæstehus		Gæstehus		Borgerlige medlemskab		Fødselsregister		Dødsregister		Værelsesregister		Borgerlige medlemskab		Fødselsregister		Dødsregister	
Navn	Adresse	Navn	Adresse	Navn	Adresse	Navn	Adresse	Navn	Adresse	Navn	Adresse	Navn	Adresse	Navn	Adresse	Navn	Adresse
John Bell	Svalerup sogn	Hans Andersen	Hjort
...

Summarisk Extract af Optegnelsen paa Folketallet
 den 1te Februar 1860

Bestand af de i alle Qvartaler og Qvarte
 Bestand af de angivne Familien
 Bestand af de Familien, som bestaar af Familien
 Bestand af de Familien, som har enkelte Familien
 Bestand af de angivne med sig i tilknytning enkelte Familien

den 1te Februar 1860
 Statsregnskabschefen

len: Statistik handler også om mennesker, skrevet af Jørgen Mikkelsen i Personalhistorisk Tidsskrift 2004 s.313-337.

Næste trin – andre kilder, andre begivenheder

Hidtil har vi holdt os snævert til de begivenheder, vi alligevel kom omkring i vores traditionelle anejagt: Fødsel, død, registrering i folketællingerne. På det trin, der nu skal behandles, frigør vi os yderligere lidt og kigger ikke bare på andre kilder men også andre begivenheder.

Lad os tage et eksempel: Vi har registreret nogle af vores aner i Uvelse sogn i folketællingen 1834. I folketællingen 1840 ses de registreret i samme sogn. Den sunde fornuft bør sige os, at det kunne være en tilfældighed, at familien findes i samme sogn i begge tællinger. For at komme på sporet af "sandheden" inddrager vi et helt nyt kildemateriale i vores undersøgelser, nemlig lægdsrullerne. Lægdsrullen er et kendt kildemateriale og særdeles benyttet bl.a. pga. kildens helt enestående informationer om de registreredes flytninger.

- En tænkt gennemgang af lægdsruller afslører måske en helt anden virkelighed.
- Folketællingen 1834: Uvelse sogn
- Lægdsrullen 1835: Flytning til Slangerup sogn
- Lægdsrullen 1836: Flytning til Nørre-Herlev (Herlev) sogn

Svallerup Sogn

Byered, som Gaardens, Qvæst eller Eiderens Navn, s. l. n.	Døfta.					Døftning.				
	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	1849
<i>Sjire Bj</i>										
<i>15 Peder Alfa</i>										
<i>16 Jøni Skjæft</i>										
<i>75 Jøni Skjæft</i>										
<i>75 Jøni Skjæft</i>										
<i>42 Peder Skjæft</i>										
<i>Eitfamnen</i>										
<i>Eitfamnen i Sjire Bj</i>	4	54	80	17	7	20	94	288	194	212
<i>Eitfamnen i Svallerup Bj</i>	5	58	74	17	3	14	259	98	192	
<i>Tell: Svallerup Sogn</i>	9	112	154	34	10	40	94	576	292	904

Kreaturælling 1861 fra Svallerup sogn, Ars herred, Holbæk amt. Som det fremgår, havde John Bells familie hverken heste eller hornkvæg. Faktisk optræder familien først på protokollens højre side, hvoraf det fremgår, at de havde 1 svin (under 1 år) og 2 bistader.

- Lægdsrullen 1839: Flytning til Uvelse sogn
- Folketællingen 1840: Uvelse sogn

Her er vist rigtig meget til kronologien i vores efterhånden omfattende Worddokument!

[Gad vide hvor meget de egentlig flyttede, og når man flyttede, hvor langt flyttede man så egentlig. Hvad betingede egentlig, at de flyttede?]

Var der ikke noget med?

Det er naturligvis vanskeligt at sige, hvor lang tid der er gået, siden vi traf vores beslutning om at fylde kød på slægten. Men bare det at nå til det med lægdsrullerne kan sagtens tage lang tid. Den mentale modningsproces er fortsat i gang, og jeg tror følgende overvejelse er meget realistisk: Gad vide om der ikke ligesom ved kirkebøgerne/jordemoderprotokollerne også findes et kildemateriale i nær tilknytning til lægdsrullerne? Jo, sandelig gør der det, ja faktisk en hel masse. Takket være vores erfaring er vi sluppet delvist uden om den klassiske hurdle om "at finde kilder". Vi skal stadig formelt navngive kilderne, men vi kan med udbytte mobilisere vores sunde fornuft i retning af:

Nr.	Fødsels- og dødsdato	Gæms		Sørgeløst.
		1841	1842	
1	<i>1841</i>	<i>1842</i>	<i>1843</i>	<i>1844</i>
2	<i>1841</i>	<i>1842</i>	<i>1843</i>	<i>1844</i>
3	<i>1841</i>	<i>1842</i>	<i>1843</i>	<i>1844</i>
4	<i>1841</i>	<i>1842</i>	<i>1843</i>	<i>1844</i>

Eksempel på lægdsrulle med ikke mindre end tre flytteangivelser:

Til lægd 99, tilgangsliste O nr 6

Til Præstø amt, lægd 80, Tilgangsliste P nr. 47

Til Randers amt, lægd 130, tilgangsliste N. nr. 166.

Mon ikke der i sammenhæng med lægdsrulleregistreringen findes kilder om soldaterregistrering. Det er nu et ganske godt udgangspunkt for opslag i diverse håndbøger. Jeg kan i den forbindelse minde dels om Hans H. Worsøe "Håndbog i Slægtshistorie", kommet i en masse udgaver fra Politikens Forlag, dels om Jytte Skaaning og Bente K. Rasmussens bog "Find din slægt – og gør den levende". Begge fremstillinger præsenterer stoffet i sagligt opdelte afsnit, eksempelvis "Forfædrene på arbejde", "Når forfædrene sprang soldat" osv., osv. Jeg tror, det er den helt rigtige måde at samle stoffet på, og i sammenhæng med "at fylde kød på slægten" er det den ideelle vej. Læs disse bøger og bliv inspireret. Der er massevis af stof at hente!

I sammenhæng med soldaterne vil jeg lige nu indskrænke mig til at henviser til to forskellige kildegrupper, som kunne være rigtig spændende at inddrage.

Den første gruppe er arkivalierne fra sessionsbehandlingerne, de såkaldte udskrivningskredsarkiver. De findes på vores landsarkiver og giver oplysninger om helbredsundersøgelser, eventuelle kassationer mm. for de, der mødte på sessionen. Sessionsbehandlingerne er således centrale kilder, når jeg skal søge at dokumentere arvelige øjensyg-

Indledningen til beskrivelsen af Randlev sogn, Hads herred, Aarhus amt, Trap 4. udgave, 1929.

drage slutninger ud fra vores tidligere erfaringer i processen. Det begynder da at ligne noget!

[Findes der mon også lægdsruller for udskrivninger til flåden, kan jeg følge livet ombord på skibene, kan jeg finde fotografier fra skibene etc., etc?]

Næste trin – andre kilder uden bestemte begivenheder

Det næste trin er i virkeligheden kæmpestort! Vi forlader ikke alene de kendte rammer og kendte begivenheder, men vi giver os i kast med kildemateriale, som kun i sjældne tilfælde kan give os informationer om enkeltpersoner. Det kæmpestore ligger i, at vi dermed giver os selv en registreringsmæssig udfordring af dimensioner. For hvad skal vi gøre af oplysninger, som nok er interessante, men som er det for flere af vores aner på samme tid?

Lad os tage et par eksempler.

domme tilbage i tiden. Her kan sessionens lægeundersøgelser dokumentere eksempelvis manglende synsevne, dårlig hørelse etc., etc.

Den anden gruppe er de militære arkivalier, hvor der for hver militær enhed findes dokumentation for indkaldelse, helbred, dagligdag etc. Et fantastisk materiale som rummer en masse interessante oplysninger.

Det interessante ved eksemplet er jo, at vi nu har så mange erfaringer med at fylde kød på slægten, at vi kan

Eksempel – Trap Danmark

Jens Peter Traps store topografiske beskrivelse af Danmark er en af de ypperligste muligheder for hurtigt at danne sig et indtryk af danske lokaliteter, f.eks. sognene.

Informationsmængden er enorm i dette kæmpeværk, der er udkommet i i alt 5 udgaver. Men hvad gør vi med informationen. Forestiller vi os, at vi har aner i Randlev sogn gennem 4 generationer, begynder det hurtigt at blive trivielt med beretningen om døbefonten i granit fra 1326!!!

Københavns Amt.

Generel-Tablet
over Dødfødte i *overskret* *ejendoms* *Hygital* i Mæret 1880.

Herred.	Sogn.	Fødselt Månedst Bred.																			
		For tidlig født.				Fuldtføds.															
		Wgt.	Uagt.	Wgt.	Uagt.	Wgt.	Uagt.	Wgt.	Uagt.												
Søndermark Herred	Skindby	1				1															
	Sønderby		2																		
	St. Nikolaj		1																		
	Langsønderby					1	2														
	Spangsbjerg					1	3														
	Skjoldby						2	2													
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
Søndermark Herred	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
Søndermark Herred	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
Søndermark Herred	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														
	Skjoldby						2														

Hvad Tegn til Herredskift.	Højeste tabellert ud								Totalsummen af tabellerte Børn i hvert Sogn.					
	Mæren.		Søndermark.		Sønderby.		Søndermark.		Wgt.		Uagt.		Alt-Sammen.	
	Døns	Vgt.	Døns	Vgt.	Døns	Vgt.	Døns	Vgt.	Døns	Vgt.	Døns	Vgt.		
1	1									1			1	
2	1									1			1	
3	1									1			1	
4	1									1			1	
5	1									1			1	
6	1									1			1	
7	1									1			1	
8	1									1			1	
9	1									1			1	
10	1									1			1	
11	1									1			1	
12	1									1			1	
13	1									1			1	
14	1									1			1	
15	1									1			1	
16	1									1			1	
17	1									1			1	
18	1									1			1	
19	1									1			1	
20	1									1			1	

Medicinalberetning fra Københavns Amt 1880.

Gentagelser kan være godt - men overdrives skal de jo nok heller ikke!!!

Eksempel - Statistik fra sundhedsvæsenet

Med dette eksempel tager vi endnu engang fat i noget, vi tidligere har håndteret, nemlig dødsattester og jordemoderprotokoller. Vores mentale modningsproces er nu der-ved, at det meget vel kan være, at man tænker over følgende spørgsmål:

[Hvor mange dødfødte børn var der egentlig i Danmark, hvor almindeligt var det med for tidligt fødte børn osv?]

En hel del af svarene på de spørgsmål vil kunne besvares, hvis man inddrager de såkaldte medicinalberetninger i arbejdet. Medicinalberetningerne er indført i 1802 med det formål at give ”nøiagtig Efterretning om alt, hvad der angaaer den offentlige Sundheds-Pleie....”

En særdeles vigtig kilde der i ”Kød på slægten sammenhæng” giver nøjagtig de samme udfordringer som Trap Danmark: Man henter en masse ikke direkte personrelateret stof, som det umiddelbart er vanskeligt at indpasse i de rammer, vi hidtil har holdt os indenfor.

Eksempel - fra folketælling

Det sidste eksempel jeg vil inddrage tager udgangspunkt i folketællingslisterne. Intet er mere oplagt at lave statistik ud fra end netop folketællingerne. Ensartede i struktur og med en rimelig dækningsgrad. Jeg synes selv, at det er

spændende at se nærmere på, om den ane, man aktuelt beskæftiger sig med, er bosiddende i et stort eller lille sogn, om der er flere gårdmænd end husmænd etc., etc. Meget ofte er der til sidst i tællingsskemaerne opgørelser over dette og hint. Er dette ikke tilfældet, lader tallene sig hurtigt finde ved hjælp af en manuel optælling. Endelig er der i bl.a. den trykte statistik mange relevante opgørelser.

Hvad gør vi så af den type oplysninger?

Hidtil har vi i hovedsagen kunnet klare os med kronologisk registrering suppleret med tekstligt samlede bidrag i et Worddokument. Med eksempelvis sognebeskrivelsen fra Trap Danmark er dette ikke længere tilstrækkeligt. Den trykke kronologiske ramme er på vej til at blive brudt. De sundhedsstatistiske oplysninger fra medicinalberetningerne kunne et stykke hen ad vejen begrænses til at være perspektiverende baggrund for den personrelaterede oplysning fra jordemoderprotokollen om en for tidlig fødsel. Men efterhånden som der dukker mere og mere sundhedsstatistik frem, bliver der mere og mere anledning til at foretage sammenligninger og lignende tværgående perspektiveringer. De kendte rammer er ikke i stand til at dække vores behov. Der skal ske et eller andet!

Hvad det skal være, vil jeg redegøre for i den tredje og sidste del af min artikel. Den vil blive bragt snarest muligt i Slægt&Data.

Københavns Politis registerblade

Arne Christiansen

Langelinie 34 C

5230 Odense M

Tlf. 66 13 31 34

christiansen@dis-danmark.dk

Foreningerne bag publikationen ”Hvem Forsker Hvad” besluttede i 2008 at anvende en del af den oparbejdede formue på at digitalisere Københavns Politis registerblade.

Registerbladene indeholder oplysninger om de personer, der boede i København i perioden 1892-1923 med undtagelse af børn under 10 år. Registerbladene indeholder oplysninger om

- Navn
- Fødselsdato
- Fødested
- Adresser, hvor personen har boet

Giftede kvinder og børn mellem 10 og

14 år er optaget på faderens kort. Når barnet fyldte 14, fik det sit eget kort.

Registerblade og dødeblade

København var på det tidspunkt opdelt i 9 politikredse, der hver havde deres kartotek. Når personen flyttede til en anden politikreds i København, fulgte kortet med personen, men hvis der var tale om en fraflytning fra København til en anden del af landet, forblev kortet hos den københavnske politikreds, hvorfra flytningen skete.

Der er flere specielle ting ved registerbladene, men der henvises herom til den udmærkede beskrivelse, der findes på Københavns Stadsarkivs hjemmeside <http://www.ksa.kk.dk/>

[finddinslagt/personregistrering/politiets registerblade.](#)

Fogsgaards arbejder

Udover ovennævnte registerblade findes der de såkaldte Dødeblade, dvs. registerblade for københavnske personer, der er afgået ved døden i perioden 1893 til 1923. Disse blev transskriberet i perioden 1975-78. Børge Fogsgaard har på <http://www.fogsgaard.org/> bearbejdet denne transskription og gjort dødebladene søgbare på nettet.

De registerblade, der ikke var udtaget som dødeblade i 1923, blev grundlaget for folkeregistret i København.

Fogsgaard har endvidere udarbejdet et søgbart gaderegister for København. Både dette og dødebladene er hjælpeværktøjer til stor glæde for slægtsforskere med slægtninge i København i den pågældende periode. Mange gader har skiftet navn i løbet af de forløbne 100 år.

På nettet

De fleste af Københavns borgere overlevede heldigvis 1923, og de kan derfor ikke findes i dødebladene, men derimod i registerbladene. Det er disse, man nu i et fælles projekt er i gang med at gøre søgbare på nettet.

Første trin i denne proces har været at gøre kilden tilgængelig på nettet. Registerbladene er rent fysisk opstillet på Københavns Stadsarkiv, og der var derfor planer om at affotografere disse ved hjælp af frivillig arbejdskraft. Dette ville være en meget stor opgave, og da registerbladene for en årrække siden var blevet filmet af mormonkirken, blev det besluttet at anvende disse film til formålet. Folke- og kirke- og dødsregisteret i København havde en kopi af filmningen og var villige til at udlåne denne til projektet.

Digitalisering af filmene

Andet trin var at få filmene digitaliserede, og denne opgave er udført af Statens Filminningscenter i Viborg for ca. kr. 125.000. Efter skanningen er der ofte behov for en eller anden form for automatiseret billedbehandling for at forbedre læsbarheden og begrænse størrelsen af billedfilerne.

Tredje trin var at få gjort skanningerne tilgængelige på nettet. Foreningerne tilbød ArkivalierOnline skanningerne, men Statens Arkiver mente ikke, at de kunne påtage sig denne opgave. Det lykkedes i stedet at indgå en aftale med Københavns Stadsarkiv om offentliggørelse på deres hjemmeside.

Online indtastning

Fjerde trin, der pågår for tiden, er udvikling af mulighed for online-indtastning af registerbladene, således at de bliver søgbare ligesom dødebladene.

Fulde Navn		Ellen Kirstine	
Livsstilling		577	Særlige Bemærkninger
Fødested		København	
Ægteskabelig Stilling		Alder 11/3 97	
Instruksen	Fulde Navn og Fødselsdato		
	Paternal	Alder	
	Maternal		
Børn			
Meldt Bopæl			
År	Dag	Adresse, Nr., Etage m. m.	Per adresse og levende Tegnende i dette Skema de seks For Legevidne: her brevs de levende Legte.
17	4/10	Nij Søldbogsgade 53	L. Køjberg
17	11/11	Do Do	L. Køjberg
19	3/10	Osterbrogade 56	L. Køjberg
20	2/3	Kil 65 b. b. b. b.	
20	1/11	fra Søndersborg til Rosendalsvej	
21	1/11	Kommuneskolevej	
22	1/11	Frimidby Hospital	

Her ses et eksempel på et registerblad. (Efternavnet er slettet af forfatteren)

Stadsarkivet har stillet ganske betydelige mandskabsressourcer til rådighed for denne opgave, og det var oprindeligt meningen, at siden skulle være tilgængelig i november måned i år. Opgaven har vist sig at være mere omfattende end oprindeligt antaget, og dette trin forventes først afsluttet i foråret 2010.

Femte trin er indtastningen af oplysningerne på registerbladene. Til dette bliver der brug for mange flittige hænder, men vi har en tyrkertro på, at der sidder mange frivillige rundt om i verden, der vil deltage i denne opgave. Det er tanken, at der skal være mulighed for søgninger allerede fra dag et efter indtastningsstart, men chancen for at finde det, man søger, vil naturligvis være meget lille i starten. Hvis der er træf ved søgningen, skal de indtastede data vises sammen med billedet af registerbladet.

Sjette trin er driftsfasen, og denne skulle gerne blive en stor succes for alle forskere, der søger efter slægtninge i København i den periode, som kilden dækker.

Fremtidsplaner

Dette var en beskrivelse af det projekt, der er startet af DIS-Danmark, Samfundet for dansk genealogi og personalhistorie samt SSF.

DIS-Danmark har planer om på egen hånd at starte lignende indtastningsprojekter. Her tænkes der f.eks. på indtastning af folketællinger fra efter 1900, hvor funktionaliteten ønskes, som ovenfor beskrevet, men også indtastninger af resterende folketællingsmateriale for 1880 og 1890. Mange andre kildetyper kan også komme med i feltet, f.eks. lægdsruller, pasprotokoller, skattelister o.l.

Vi søger derfor iderige og edb-kynige medlemmer, der kunne tænke sig at deltage i opgaven med at etablere et mere generelt system for online-indtastning af kildemateriale. Vi glæder os allerede til at høre fra jer. Når der har meldt sig et passende antal, vil vi indkalde til en indledende drøftelse af mulighederne.

Hjemmesiden – en orientering

Henning Karlby
Rylevej 8,
5464 Brenderup, Fyn
Tlf. 64 44 28 08
karlby@privat.dk

Det er snart flere år siden, at man i DIS-Danmarks bestyrelse besluttede, at vi skulle have moderniseret vores hjemmeside. Af mange forskellige grunde er arbejdet aldrig rigtigt kommet på skinner. Men nu er det rent faktisk endeligt lykkedes at få et udvalgt til at fuldføre arbejdet.

Plone valgt

Udvalget har afholdt 3 workshops med 3 forskellige firmaer og igennem det arbejde, er det lykkedes at udvalgte et enkelt firma, som hedder Headnet og er bosiddende i København, til at udføre arbejdet med at få designet en ny hjemmeside.

Systemet, hjemmesiden bliver bygget i, er et CMS, som hedder Plone. CMS står for Content Management System, dette betyder, at nogle mennesker har sat sig for at oprette et system, som gør det lettere at oprette og vedligeholde hjemmesider. Dvs. alt kode er skjult for den almindelige bruger.

Det brugeren ser, er noget der minder meget om et mailsystem, hvor man kan indsætte tekst og billeder i et meget simpelt indtastningsbillede, hvorefter programmet er forud programmeret til at placere tekst og billeder på den endelige hjemmeside.

Den nye hjemmeside vil betyde, at siden får et helt nyt udseende, og det skulle gerne føre til, at det bliver meget lettere at finde rundt mellem siderne, men der stopper vi ikke.

I hjemmesideudvalget har vi tilladt den luksus at have visioner på jeres vegne

Hvilke visioner har udvalget?

Hvad er det så for visioner, vi har? Først og fremmest vil vi gerne have en

medlemsdatabase, hvor I hver især kan indtaste jeres navn og adresse, telefonnumre, e-mail-adresser osv. Det bliver også stedet, hvor I vælger jeres eget personlige password, dvs. slut med forskellige passwords til forskellige tjenester på DIS-Danmarks hjemmeside.

Dvs., det er her I vælger password til Forum, det er altså jer, der vælger password, og det er jer selv, der ændrer jeres password, når I synes, det er tiden. I forbindelse med medlemsdatabasen drømmer vi også om, at I kan indtaste jeres aner med fødselsdato og fødested mv.

Den del af databasen skal være søgbar for andre medlemmer, måske også for ikke-medlemmer, men det bliver sandsynligvis på den måde, at I selv bestemmer, om jeres aner skal være synlige for "hele verden" eller kun for foreningens medlemmer.

Betalingsmodul

Der oprettes et betalingsmodul, således at det bliver muligt at betale kontingent online på DIS-Danmarks hjemmeside. I den forbindelse bliver det således også muligt at melde sig ind i foreningen online.

Kilder

Vi drømmer om, at I, hvis I er på besøg på et arkiv, fotograferer en hel bog i stedet for kun de to sider, I selv skal bruge. Alle billederne sender I derpå til DIS-Danmark, vi får dem derpå lagt på vores hjemmeside til glæde for alle vores medlemmer.

Hjemmesiden lægger også op til, at vi fra bestyrelsen får mulighed for at informere jer mere om, hvad der foregår i det daglige i jeres forening.

Vi planlægger at flytte forskellige

hjelpeprogrammer, som pt. ligger på forskellige servere, til vores egen hjemmesideserver, det gælder f.eks. Amt-Herred-Sogn. I det hele taget vil vi gerne kunne tilbyde alle vores medlemmer, at de kan få lagt slægtsforskningsrelevante projekter på vores server.

Det kunne f.eks. være både medlemmer og ikke-medlemmer, som vil deltage i "Gravstens-projektet", som gerne vil fotografere gravsten, de vil også gerne taste data ind, men ikke har en hjemmeside de kan lægge dem op på, så kan de komme på DIS-Danmarks server.

Der kan også være deltagere i "Gravstens-projektet", som gerne vil have deres data flyttet til en server, der kører, efter de ikke selv er i stand til at vedligeholde deres egen hjemmeside.

Her er "Gravstens-projektet" kun anvendt som eksempel, alle jer ude i foreningen har måske andre projekter, der kunne lægges på vores server til glæde for slægtsforskere i og uden for Danmark.

Hvad bliver prisen?

Hvad koster så hele herligheden? Grundlæggende vil omlægning og oprettelse af de moduler, vi drømmer om, koste ca. 250.000 kr.

Hvis det viser sig, at I bakker op omkring vores visioner, og vi får en mængde affotograferede protokoller, vil vi i de kommende år, sandsynligvis skulle investere mere i siden, bl.a. på serveresiden, da et forøget indhold også vil betyde forøget trafik på serveren.

Men det ser vi i bestyrelsen som et positivt problem, som vi vil glæde os til at løse.

Min slægts historie

Birgit Stricker
Margretheparken 55
6400 Sønderborg
tlf. 74 42 18 26
obs@stofanet.dk

Min svigermor fik for mange år siden overdraget ”Stamboom van de Familie Stricker”. Det er et bundt store A3-ark, hæftet sammen i venstre hjørne. Da jeg begyndte at interessere mig for slægtsforskning, var det naturligt, at jeg overtog det. Der står intet om, hvem der har indsamlet og skrevet stamtavlen, eller hvornår. Dele af den er med gotisk skrift, men det er heldigvis maskinskrevet og på dansk, så det er let at læse.

Spændende slægtninge – men hvordan?

Der er mange spændende navne og titler fra 17-1800-tallet. Den første, der nævnes, er Johan von Stricker. Han var en polsk adelsmand, som slog sig ned i Rendsborg, hvor han døde i 1702. Ifølge familiekrøniken måtte han forlade Polen, fordi han i duel havde dræbt en anden mand.

Johan von Strickers svigerdatter, Sophie Christine Vendt, er omtalt som *Generalkrigskommissairs Datter* og *hertugelig holstensk Hofdame*. Hun døde som 36-årig (1708-1744) og fik 13 børn som også alle døde unge.

Nogle sider længere fremme følger generalmajor Carl Alexander von Stricker (1731-1820), ridder af den russiske St. Georgs-orden. Et af hans børnebørn var Carl Alexander von Kaalund, overkrigskommissær, kgl. bogholder på St. Croix.

Der er også én, som var ridder af Den røde Ørn og Stanislaus-ordenen, og sådan kunne jeg blive ved. Det er alt sammen rigtig spændende for en slægtsforsker, men det var ikke umiddelbart muligt at knytte personerne fra bogen sammen med min mands familie. Ingen i min mands familie kunne genkende nogle af personerne i slægtsbogen. Og jeg *ville* have fat i oplysninger, som kunne forbinde min mands familie med de spændende personer, jeg læste om.

The missing link

Jeg havde nogenlunde styr på min mands farfar, Julius Kristian Frederik Stricker. Og det lykkedes også at finde frem til, at hans far var Kristian Henrik Ditlev Stricker. Så er vi altså fremme ved min mands oldefar, men så syntes jeg heller ikke rigtigt, jeg kunne komme videre.

En af de sidstnævnte i bogen er *Maanedslieutenant* Christian Heinrich Stricker (f. 1787), dannebrogsmænd og lodsoldermand i Hals. Hals er ikke så langt fra Nørresundby, hvor min mands bedsteforældre boede, så jeg startede med den familie. Men det viste sig desværre at være en blindgyde.

Sammen med *stamboom* fik jeg også nogle fotokopier af ”Slægtsoptegnelser vedrørende Familierne Stricker og Kaalund” fra 1912, samlet af Otto Nobel. Dele af den er skrevet på tysk, så det har jeg måttet oversætte. Også den starter med den uheldige polske duellant, men igen stoppede oplysningerne for tidligt til, jeg kunne finde en forbindelse til min mands familie.

Men en aften fandt jeg på familysearch.org, hvad jeg kalder ”the missing link” – altså det, der knyttede min mands familie sammen med oplysningerne i omtalte *stamboom*.

Mange af personerne i slægtsbogen er fra Holland, så jeg forventede, at forbindelsen skulle findes dér. Men en aften søgte jeg på alle lande, og så dukkede min mands tipoldefar, Christian Adolph Stricker, pludselig op. Christian Adolph Stricker var født i 1819 – i Trankebar!

Nu kunne jeg komme videre med min mands forfædre:

- Tip2oldefar: Johan Ditlef von Stricker (1784 Trankebar-1832 Trankebar)
- Tip3oldefar: Otto Christian von Stricker (1754 Lemkendorf-1819 Trankebar)
- Tip4oldefar: Johan Christian von Stricker (1728 Rendsborg-1809)
- Tip5oldefar: Alexander von Stricker (1700 Rendsborg-1784 Rendsborg)
- Tip6oldefar: Johan von Stricker (Stücker) (1670-1702 Rendsborg)

Nu er vi så tilbage til ham, *stamboom* starter med, men ved hjælp af FamilySearch kom jeg yderligere tre generationer tilbage:

- Tip7oldefar: Franciscus Josephus de Strucker (1641 Roermond-1707 Bruxelles)
- Tip8oldefar: Johan Baptista Struckers (1528 Wellen-1663 Roermond)
- Tip9oldefar: Gerald Stucker (ca. 1652-1637 Wellen, Belgien)

Kommandantens datter – måske

Noget, der undrede mig, var, at tip2oldefar Johan Ditlefs hustru hed Frederikke Johanne Stricker (f. ca. 1791). Normalt beholdt kvinderne jo deres familienavn, så måske var hun af en anden slægtsgren. Og ganske rigtigt; Johan og Frederikke havde anesammenfald.

Kronborg, hvor Ezechias Hinrich Stricker var kommandant 1793-1819.

Johannes far, og dermed en ny tip3oldefar, var Ezechias Heinrich von Stricker (1734 Rendsborg-1814 Asminde-rød). Han var søn af ovennævnte tip5oldefar, Alexander von Stricker fra Rendsborg. Ezechias er også nævnt i ”Stamboom van de Familie Stricker”, men ikke Johanne.

I folketællingen 1801 ses Ezechias Heinrich Stricker, *Oberst og Cammandant på Kronborg Fæstning og Slot*. Her bor han med hustru Frideriche Christiane von Herbst, parrets fire voksne og ugifte børn foruden to kvinder med efternavnet Lobedantz, som er noteret som *Vidtløftig slægtning*. Dernæst nævnes Christian Henrich Delv, *antaget Drengbarn*. Og endelig, lige før tjenestefolkene, *Fridericke Johanne Strilew, 9 år, antaget Barn*. Har skriveren skrevet forkert, eller hed hun virkelig Strilew? I alle senere kilder kaldes hun Stricker.

Jeg ville meget, meget gerne vide, hvem hendes biologiske forældre var. Jeg har ikke kunnet finde hendes fødsel/dåb, men mit gæt er, at Ezechias er faderen. Hvis en læser kunne hjælpe mig på sporet, ville jeg blive glad.

Under alle omstændigheder boede hun altså dér, på slottet, sammen med familien Stricker. Og senere bliver hun gift med en slægtning i Trankebar. Hvornår og hvordan hun kom derud, ved jeg heller ikke – der er stadig rigeligt at forske i. Og igen; hvis nogen kunne hjælpe mig, ville det være dejligt, men selv fortsætter jeg min søgen.

I FT-1834 har jeg i øvrigt fundet hendes søn, min mands tipoldefar, Christian Adolph. Han bor da i Helsingør hos

en af Ezechais’ døtre og nævnes som en søstersøn. Det forekommer altså, at Frederikke Johanne var accepteret som Ezechais’ datter.

Hvorom alting er, så gav det min mand og jeg noget at tænke over, da vi sidst besøgte Kronborg Slot. Vi så for os, hvordan den lille Frederikke Johanne har løbet omkring der som barn.

Forbindelsen til Trankebar

Det var noget om Frederikkens sandsynlige rødder i Danmark, men nu lidt om ægtefællen Johan Ditlef og hans slægtsgren derude i Trankebar.

Han er med i vores *stamboom*, og faderen var som tidligere nævnt Otto Christian von Stricker: *Oberstlieutnant, Commandant paa Dansborg at Tranquebar* (citat fra slægtsbogen) fra 1754-1818. Han var gift med Charlotte Amalia Sundt. Gennem et radioprogram om kolonien i Trankebar, som jeg hørte tilfældigt, fik jeg styr på deres familie. Charlotte Amalia døde som kun 38-årig, og kun 7 af parrets 15 børn overlevede hende.

Jeg har læst, at Dansborg var Danmarks største fæstning efter Kronborg – og se: her knyttes så også de to Stricker-grene sammen, idet Ezechias Heinrich var kommandant på Kronborg, og Otto Christian kommandant på Dansborg omtrent samtidig.

Alle de data, jeg hidtil har samlet om slægten i Trankebar, stammer først og fremmest fra FamilySearch og de to slægtsbøger. Disse personer kan man ikke finde på Arkivaliononline, men gennem Trankebar-foreningen har jeg kunnet købe en DVD med mange kirkebogsoplysninger og andet derudefra. Det er ikke let at finde rundt i, så det er yderligere en udfordring til mig. Senere må jeg også i gang med dem fra Rendsborg. Ja, der er nok at taget fat på – herligt!

Jeg kan godt beklage, at jeg så sent kom i gang med slægtsforskning. Min svigerfar, som jeg holdt meget af, var slet ikke interesseret i de militærfolk. Jeg kunne måske have vækket hans interesse, men han var død, inden jeg kom i gang. Men min kære svigermor, som var meget gammel og alderdomssvækket, da jeg kunne fortælle hende om mit arbejde, udbrød: ”Tænk, at jeg skulle opleve det, mens jeg endnu levede”.

Ezechais Heinrich Stricker

I Dansk biografisk Lexikon står en beskrivelse af Ezechias H. Strickers militære løbebane. Om ham står blandt andet, at *han vandt Kronprinsens Naade ved sin resolute Optræden 30. Marts 1801, da han begyndte Beskydningen af den engelske Flaade, da den gik ind i Sundet*. Det har den lille pige sandsynligvis været vidne til.

Videre står der: *Samme Aar blev han Generalmajor. 1807 afslog han at høre tale om, at Kronborg skulle være indbefattet af Kjøbenhavns Kapitulation. Efter Ansøgning paa Grund af Alder og Svagelighed fik han i 1808 sin Afsked som Generalieutnant med fuld Gage i Pension, da han havde tjent i 60 Aar, og blev Kommandør af Dannebrog. Han døde 27. Marts 1814 i Fredensborg*.

Nyt fra Lokalforeningsudvalget

Repræsentanter for lokalgrupperne i Faxe, Sydbyn, Odense, Aalborg og Helsingør samlet til møde i Odense.

DIS-Danmark har i de seneste år undergået en forandring, der er kommet mere og mere fokus på lokale afdelinger af foreningen, ligesom den teknologiske udvikling har givet nye spændende muligheder for samarbejde. Her kunne som eksempel nævnes online indtastning af kilder.

Nye muligheder og forandringer giver altid grund til at overveje, hvordan man opnår den bedst mulige anvendelse af de midler, der er til rådighed.

For at sikre, at flest mulige får mest muligt ud af deres kontingent, og at nye lokalforeninger kommer bedst muligt fra start, har bestyrelsen nedsat et udvalg, der skal støtte lokalforeningerne, således at DIS-Danmarks medlemmer rundt omkring i landet kan høre om og deltage i slægtsforskningsaktiviteter.

Lokalforeningsudvalget – er sat i verden for at kunne støtte DIS-Danmarks medlemmer rundt omkring i landet til at kunne høre om og deltage i slægtsforskningsaktiviteter. En af udfordringerne er, at hverken DIS-Danmarks medlemstilslutning eller lokalforeninger er repræsenteret jævnt hen over det ganske land – hvad gør man så?

En oplagt mulighed er samarbejde med andre foreninger, et samarbejde som også førhen har eksisteret, således at DIS-medlemmer, der bor langt fra en DIS-lokalforening, også har mulighed for at nyde godt af deres DIS-medlemskab ved at kunne deltage i lokale aktiviteter.

Ethvert samarbejde mellem to eller flere parter må nødvendigvis bygge på nogle aftaler og retningslinier, således at begge parter ved hvilke muligheder, der eksisterer. I

DIS-Danmark har dette ført til, at Lokalforeningsudvalget har prøvet at opstille nogle retningslinier for tilskud og samarbejde. Således at DIS-medlemmer ved, hvad deres penge går til, og samarbejdspartnere ved, hvilke muligheder der eksisterer for tilskud fra DIS.

Dér hvor der er mere end 50 km til nærmeste DIS-Lokalforening, vil udvalget via andre Slægtshistoriske sammenslutninger forsøge gennem økonomisk støtte at være med til, at DIS-medlemmer i disse geografiske områder også kan deltage i slægtshistoriske aktiviteter. Denne ordning gælder i første omgang for året 2010, hvorefter udvalget/bestyrelsen vil evaluere aktiviteten med henblik på eventuel fortsættelse og søge budgetmidler hertil.

Udvalget vil årligt samle repræsentanter fra vore lokalforeninger til et dagsmøde, hvor der kan udveksles erfaringer omkring lokalforeningsarbejdet samt diskuteres støtte – såvel med den fysiske opstart som finansieringen af den - til etablering af nye lokalforeninger.

Udvalget vil yde et fast medlemstilskud til lokalforeningerne og derudover understøtte deres foredragsvirksomhed.

Udvalget opererer med følgende fordeling af de budgetterede midler. Rejse- og mødevirksomhed, samt opstart af nye lokalforeninger vil få ca. 1/5, og den samme brøkdel afsættes til foredragsvirksomhed, uden for 50 km grænserne, de resterende 3/5 afsættes til faste tilskud samt tilskud til foredragsvirksomheden i lokalforeningerne.

For at kunne administrere dette, er der naturligvis nogle formelle krav, som skal opfyldes, så som at vore lokalafdelinger hvert år indsender godkendt regnskab – samt at organisationer, som vi samarbejder med om foredrag - indsender behørig dokumentation for, at foredrag har været annonceret på DIS's hjemmeside, i bladet Slægten, hvis foreningen er medlem af SSF, samt hvis man får arrangementet omtalt i lokalpressen, har gjort opmærksom på, at arrangementet er lavet i samarbejde med DIS-Danmark.

Da medlemstallet er et af udgangspunkterne for tilskud i vore egne lokalforeninger, skal disse oplyse om deres

*Formanden for udvalget
H. C. Andersen
byder velkommen
til mødet.*

medlemstal per 30. september. Til aktiviteter, der af egne foreninger og evt. samarbejdspartnere skal afholdes i efterårssæsonen, skal ansøgning være udvalget i hænde senest den 01-05 samme år, mens aktiviteter i foråret skal være udvalget i hænde senest 01-11 året før.

Selvfølgelig er ingen regel uden en undtagelse i ny og næ, hvis et godt slægtsforsknings tilbud skulle dukke op, det drejer sig jo om at dyrke slægtsforskning og ikke at stille forhindringer i vejen.

Udvalget forsøger at understøtte så mange arrangemen-

ter som mulig – og støtte vil generelt ikke overstige halvdelen af udgifterne – men stadig er ingen regel uden undtagelse, hvis et godt tilbud dukker op – inden for de budgetterede rammer.

Udvalget er sig yderst bevidst om, at vi forvalter 10 % af foreningens budget, hvorfor ovenstående, enkle regler bedes respekteret, således at vi sikrer, at DIS-Danmarks medlemmer får mest mulig valuta for deres medlemskontingent. Således sikrer vi, at der også er midler til alle de andre spændende tiltag og tilbud til medlemmerne.

Digitalisering af kulturarven **– endelig rapport fra digitaliseringsudvalget** Udgivet af Kulturministeriet (2009)

På Kulturministeriets hjemmeside finder man den endelige rapport fra digitaliseringsudvalget om digitalisering af kulturarven. Det er et langt og spændende arbejde påbegyndt i efteråret 2006, der dermed er afsluttet.

En indsats for digitalisering af den danske kulturarv har været medtaget i flere politiske oplæg, og alle, der har interesse for temaet, kan selv gøre sig bekendt med de forslag, der nu skal indgå i en formodentlig spændende politisk debat.

Kort, klar og let forståelig

Rapporten er prisværdig kort – i alt kun 68 sider. Lige så prisværdig er dens sprog og disponering - klart, enkelt og forståeligt med følgende indhold:

- Indledning
- Udvalgets overvejelser
- Forslag 1
- Forslag 2
- Forslag 3
- Skematisk oversigt
- Teknisk redegørelse vedr. digitalisering af kulturarven

Tre forslag

Udvalget har fremsat tre forslag. De tre forslag bygger ”oven på hinanden i den forstand, at forslag 3 også indeholder materialet i forslag 2, som igen

indeholder materialet i forslag 1” (betænkningen s.15). I alle tilfælde synes jeg, det er særdeles interessant at stifte bekendtskab med udvalgets forslag. Lad mig her nøjes med at trække det frem, der er direkte relevant for slægtsforskningen, i det første forslag.

Det første forslag

Folketællingsskemaer (ca. 4 mio. sider) fra tællingerne i 1901, 1906, 1911, 1921 og 1925 og kirkebøger 1925-1960 (ca. 2 mio. sider). Materialet er relevant for såvel demografiske som regionale og lokale studier, hvad enten udgangspunktet er en lokalitet eller en population. Der er tale om komplette digitaliseringer med meget brede anvendelsesmuligheder for forskere.

Samtidig er materialet stærkt efterspurgt af den meget store gruppe af slægtsforskere. De digitaliserede kirkebøger og folketællinger, der allerede findes på arkivalieronline.dk, tiltrækker dagligt 4.-5.000 unikke besøgere.

– 370.000 avissider fra *Adresseavisen* 1759-1909 (SB). En digitalisering vil gøre dette efterspurgte materiale bedre tilgængeligt for forskere og tilgængeligt i det hele taget for kulturinteresserede borgere, ligesom det har oplagte anvendelsesmuligheder i en undervisningssammenhæng.

– Udvalgte udpluk af Bygningsfredningsarkivet og Arkivet over Fredede Fortidsminder (KUAS).

Der er tale om Kulturarvsstyrelsens arbejdsarkiv, som rummer en enestående dokumentation af historiske bygninger og lokaliteter i Danmark. Inden for rammerne af forslag 1 vil der kunne digitaliseres et mindre udvalg af materiale, primært kort, tegninger og billeder, som er mest interessant formidlingsmæssigt, og som også er det mest bevaringsmæssigt udsatte.

– 52.000 fotografier (KB). Det Kongelige Bibliotek er nationalbibliotek for fotografier og ligger dermed inde med fotos i en lang række kategorier. Inden for rammerne af forslag 1 er der tale om et udpluk, som ikke desto mindre kan give et indblik i en lang række historiske, geografiske og samfundsmæssige emner til stor interesse for den almindelige borger.

Meget inspiration at hente

Som debatindlæg er betænkningen interessant. Den giver ganske god inspiration for alle med interesse for digitalisering, og for de tre landsdækkende foreninger er den et oplagt afsæt til at tage bestik af den vej, udviklingen måske skal gå.

Erik Kann

Om at skrive en slægtsbog - og få trykt den

Solveig Stroyer Andersen

Johannevej 21
5000 Odense C
Solveig.stroyer@na-net.dk

Inspireret af Erik Kanns artikel om "Kød på slægten" vil jeg fortælle om mine erfaringer. Ofte hører man folk fortælle om, hvor langt tilbage i slægten, de er kommet. Når man selv fortæller om sin interesse, så kommer spørgsmål med usvigelig sikkerhed: "Hvor langt tilbage er du kommet"?

Jeg har aldrig haft til hensigt "at komme langt tilbage", men besluttede mig tidligt for at skrive om de bedste-forældre, som var med til at forme mig til den, jeg er. For at beskrive dem måtte jeg gå et slægtled længere tilbage for at se på mine bedsteforældres opvækstvilkår.

Jeg er ikke helt enig med Erik Kann i, at ArkivalierOnline holder os borte fra arkiverne. Jeg tror tværtimod, at når man har fået "skelettet" på plads, kommer turen til alt det, arkiverne kan hjælpe med. Jeg tænker på alle de arkivalier, som sætter kød på skelettet. Det kan være skifter, sogneforstanderprotokoller, fadderskabssager og alle de andre arkivalier, man kun kan se på landsarkiverne.

Lokalarkiver og Daisy

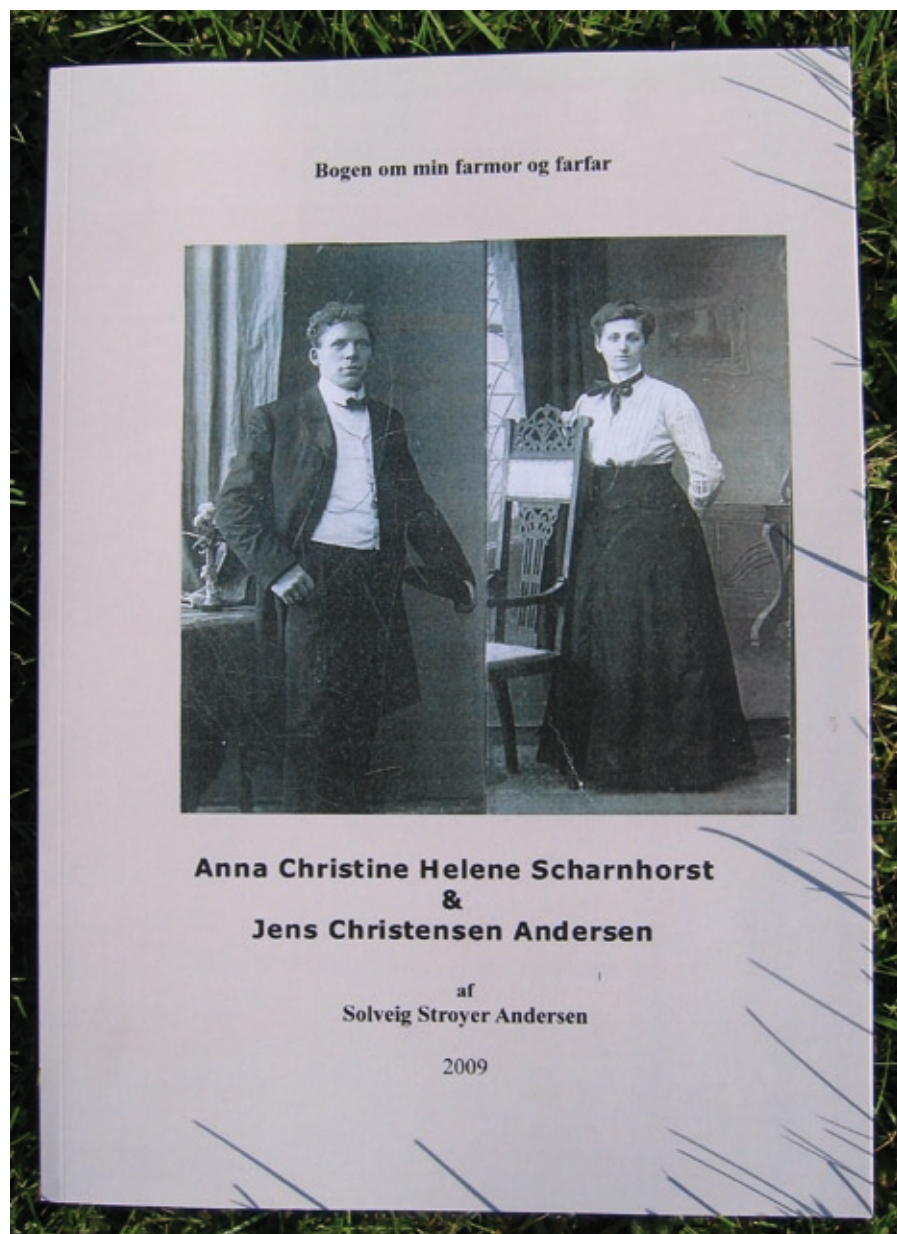
Så er der lokalarkiverne, som ligger inde med rigtig mange oplysninger, billeder og dokumenter. Jeg har fået oplysninger om arbejdspladser på Nakskov lokalhistoriske arkiv, skoleprotokoller på Langebæk Lokalarkiv og avisudklip fra Sydhimmerlands museum i Hobro. Et fotoalbum med familiemedlemmer lå endda på Gl. Estrup Herregårdsmuseum. Og nej, jeg har ingen adelige aner. Linket var skovfogedæblet og museets pommet.

Et andet online hjælpemiddel er Daisy. Man kan slå op og se, hvad der ligger på forskellige lokaliteter. Jeg tastede Vordingborg og så, hvad der

var om byen. Jeg så, at jeg kunne bestille en eksamensprotokol fra Vordingborg Seminarium fra 1913 til Landsarkivet i Odense. Der var kun den samme, men det var præcis den, jeg skulle bruge. Daisy er et fantastisk hjælpemiddel til at få ideer til, hvor man kan dykke ned.

Billeder og kort

Min familie har været gode til at gemme billeder og dokumenter. Jeg har korrespondance så langt tilbage som 1896 og et enkelt billede helt tilbage fra 1850, så jeg har kunnet illustrere med egne materialer. Jeg har også fundet kort på internetsiden "Kort-

og matrikelstyrelsen” og billedmateriale fra Bremerhafens havn og bestemte gader i New York blot ved at surfe på nettet.

Som sagt ville jeg skrive om mine bedsteforældre. Det skulle vise sig, at jeg havde så mange oplysninger, dokumenter og billeder om min mormors forældre, at min første bog blev om dem. Det blev en bog på 150 sider. Den blev trykt i en kopiforretning, og endte med at blive ret dyr. Der var over 50 farvebilleder, noder og dokumenter gengivet i den.

Online tryk

Gode venner fortalte mig om en mulighed for at få næste bog trykt ved at

gå på nettet og finde et online firma. Som sagt så gjort. Det har jeg ikke fortrudt. Jeg har fået trykt min første rigtige bog, trykt på et trykkeri og forsynet med ISBN-nummer. Det er herligt at tænke på, at den nu befinder sig på det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket i Århus. Den kan findes af andre i fremtiden. Jeg fik først trykt 25 eksemplarer, og de er alle afsat, og prisen er under 100 kr. for en bog på ca. 100 sider med masser af både sort/hvide- og farvebilleder i en fin kvalitet.

Hjælp til layout

Jeg er sikker på, at der er flere af den slags firmaer, men vist intet så venligt

og hjælpsomt som Frede Uhrskovs. Han kan findes på Uhrskov.com eller e-mail fu@uhrskov.com. Han har givet mig mange råd om scanning og layout. Jeg er sikker på, at det vil virke inspirerende i retning af at få sat kød på slægten, når man ved, at man kan få sine fund trykt uden de store problemer og omkostninger. Man behøver ikke at få trykt alt, hvad man har af slægtsforskningsresultater, men man kan vælge en del ud. Da jeg havde fået trykt ”Bogen om min farmor og farfar”, fik jeg kontakt med personer, som ville yde deres bidrag til historien, men vi ved jo godt, at indsamling af oplysninger aldrig hører op.

Gothic Fonts

Håndskrifter og trykbogstaver

- Dotsifl haandskrift 1500*
- Gotifl haandskrift 1649*
- Gotifl haandskrift 1760*
- Gotifl haandskrift 1839*
- Latinske haandskrift 1587*
- Gotiske trykbogstaver 1564*
- Gotiske trykbogstaver 1843*
- 11111111111111111111*

Se mere på www.akacia.dk

En formidabel hjælp til lægdsruller

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13

8900 Randers

Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

Lægdsruller har altid været omgærdet af en vis mystik. Alle kender dem og ved, at de udgør en særdeles vigtig kilde, ikke mindst når man skal forsøge at følge sporet af en besværlig mandlig ane i 1800-tallet. Men bruger man dem? Det er der rigtig mange, der ikke gør, for lægdsruller har ry for at være vanskelige at have med at gøre, de er besværlige at finde rundt i, og de er fyldt med alskens uforståelige forkortelser. Altså opgiver man på forhånd at nærme sig dette monstrum af en kilde.

Nu skulle det være slut med at undskylde sig, der er nemlig hjælp at hente. Jørgen Green, der vil være kendt af mange for sin *Slægtsforskerens ABC* (anmeldt i *Slægt & Data*, nr. 2, 2006) og sin beredvillige hjælp i DIS-Forum, har udgivet en bog med titlen *Slægtsforskning i lægdsruller, søruller og i hærens og søværnets arkiver*. Her rulles emnet ud på 250 tættrykte sider.

Hæren og søværnet

Der er ikke meget at leve op til af tidligere litteratur om emnet. Slægtens forlag har udgivet et lille hæfte, *Slægtsforskere: Lad os stå vagt og værne!* Det er en kortfattet introduktion til lægdsrullerne med ordbog over militære udtryk og en forkortelsesliste. Derudover har de forskellige håndbøger i slægtsforskning naturligvis et afsnit om rullerne.

Denne mangel rådes der nu bod på med Greens omfattende gennemgang, der er meget mere end en introduktion til arkivalierne. Der indledes med en kort historisk oversigt – kom godt i gang – og herefter følger de to naturlige hoveddele, hæren og søværnet. Disse er bygget op, så der indledes med en gennemgang af de forskellige

enheder, som henholdsvis hær og søværn har bestået af, efterfulgt af en vejledning i at finde og følge en værnepligtig i rullerne og bruge arkiverne og til sidst afsnit om skoler, officerskorps, straffearkiver og værnenes forsværsvæsen, syge, invalide, udtjente, døde og efterladte. Som det ses, kommer der godt rundt om emnet.

Hvervede soldater

Når jeg nævnte, at bogen er meget mere end en introduktion til arkivalierne, skyldes det, at de enkelte kapitler er spækket med gode informationer – om den historiske udvikling, om praksis på givne tidspunkter, om lovgivning. Eksempelvis lægges der ud med et afsnit om de hvervede (geworbne) soldater, som i lange perioder har udgjort den faste stok i hæren. Vi kan her læse detaljeret om forholdene i 16- og 1700-tallene: Hvordan hvervede man soldaterne, hvilke krav stilledes der til deres udrustning (også rent fysisk) og færdigheder, hvordan aflønnedes soldaterne, og hvordan var forholdene for deres familier. Udenlandske soldater i den danske hær behandles også, og ligeledes hører vi om magtkampe mellem kongen og adelen og om kongelige overvejelser over, hvordan man sikrer sig den mest slagkraftige hær.

Ved siden af lejesoldaterne havde man landmilitsten, og i afsnittet om denne gennemgås forordningen af 4. juli 1664, ”grundloven” for udskrivningen af nationale fodfolk, der nøje fastslår, hvordan udskrivningen foregik, og hvad der f.eks. skete med en soldat, der løb bort fra hæren. Udviklingen af hæren hænger tæt sammen med, hvad der skete på det politiske plan, og gennemgangen viser, hvor-

dan de mange krige har spillet deres rolle i udformningen og organiseringen af hæren.

Spidsrodsstraffen

Et spændende – og hårrejsende – afsnit er gennemgangen af hærens straffearkiver. Her beskrives indgående, hvordan spidsrodsstraffen (som man blev idømt, hvis man forlod vagten eller deserterede) foregik, og forfatteren lægger ikke skjul på sit mishag ved denne straf, der ”var lige så rå som uhensigtsmæssig. Rå, fordi soldaterne blev tvungne til at være deres kammeraters bøddler, og fordi dens udførelse virkede depraverende på soldaternes moral. Den var uhensigtsmæssig, fordi den soldat, som blev udsat for straffen, var prisgivet nye misgerninger, da den kvalte soldaternes æresfølelse og kun lærte dem at tage hensyn til legemlig smerte og lysten til at rømme”. Velbekomme!

Hærens forsorg

Hæren og søværnet har op gennem tiden haft deres eget forsværsvæsen. Der blev taget hånd om syge og invalide soldater, og bogen bringer detaljerede oplysninger om Garnisonssygehuset. Sygestuerne med de hvidskurede gulve og de grå tæpper i sengene skulle udluftes og rengøres dagligt, og de syge havde adgang til bad, dog måtte 500 patienter deles om 4 badekar! Også spisereglementet for ”fuldkost-patienter” kan studeres.

Under søværnet behandles især Holmens faste stok grundigt. Vi kan læse om, hvordan boligforholdene i Nyboder har været og sætte os ind i, hvordan de forskellige grupper af tilknyttede blev aflønnet. Eksempelvis var årslønningen i 1737-67 for en smed af

Slægtsforskning

i lægdsruller, søruller og i hærens og søværnets arkiver

Af Jørgen Green

FÖRLAGET GRIFO

Jørgen Green: *Slægtsforskning i lægdsruller, søruller og hærens og søværnets arkiver*. Forlaget Grifo. 248 s., ill. Pris: 248 kr.

1. klasse 77 rdl., mens håndværkere på laveste løn, måtte lade sig spise af med 38 rdl.

Hjælp til Daisy

Blandt flådens faste opgaver var bl.a. at beskytte danske handelsskibe på de lange togter til kolonierne i Vestindien, Afrika og Indien. Senere kom kapervæsenet, hvor private kaptajner fik udstedt et kaperbrev, der gav dem myndigelse til at opbringe fjendtlige

skibe. Begge dele kaster bogen lys over.

Målet med værket er at hjælpe slægtsforskere med at finde frem til de rette kilder, og hvert afsnit slutter med en oversigt over, hvor arkivalierne kan findes. Undertiden endog meget detaljeret som i afsnittet om Hærens syge, invalide m.v., hvor arkivalierne opregnes med arkivskaber, arkivnummer, titel og nummer – grydeklar til brug ved bestilling. Bogen har også et

nyttigt afsnit om at søge og bestille arkivalier i Daisy, fremtidens måde at bestille arkivalier på, som allerede er indført på Landsarkivet i København. Her guider instruktive skærmdumps brugeren igennem problemerne med at fylde de rigtige informationer i felterne, og her er forslag til, hvad man kan gøre, hvis man ikke finder noget.

Indbydende layout

Sidst i værket finder man 9 sider med ordforklaringer og forkortelser. Her er superkorte definitioner og lidt længere forklaringer mellem hinanden, og måske går man forgæves efter ord, man kunne have lyst til at slå op. Næppe et problem, for hvis man går videre til det fyldige stikordsregister, vil man med stor sandsynlighed finde en henvisning til det eller de steder i bogen, hvor emnet er behandlet.

Bogens rent fysiske fremtræden er særdeles indbydende. Den er forsynet med et væld af gamle billeder, i farver og sort-hvid, og oprindeligt bragt i Otto Vaupells *Den Dansk-Norske Hærs Historie* (1872). De er med til at underbygge indtrykket af, hvordan forholdene har været inden for forsvaret før i tiden, som bogen så fremragende giver.

Lyst til at komme i gang

Hvem skulle tro, at en bog om lægdsruller og militære arkiver ligefrem kunne være spændende at fordybe sig? Nej vel? Efter nogle dage med Jørgen Greens nye opus må denne opfattelse revideres. Og en anden ting: Når man lægger den fra sig, har man det, som når man har hørt et rigtig godt foredrag. Man har bare lyst til at komme af sted til arkivet for at søge i ruller og dokumenter efter nye rige muligheder for at få kød på slægten. Samtidig med at bogen i sig selv med alle sine informationer præsenterer samme kød i gavmilde mængder. *Slægtsforskning i lægdsruller* er en oplagt anskaffelse for anejægere, der vil have alle mulighederne med. Og hvem vil ikke det?

Øresundstolden digitaliseret

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13

8900 Randers

Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

Gennem mange år havde den danske stat en skattekasse, hvorfra der årligt flød rare, faste indtægter. Alle fartøjer, der passerede Øresund, og det vil sige en stor del af fragten østpå til og fra Rusland, de baltiske lande, Sverige, Finland, Polen og det østlige Tyskland, måtte svare told, og pengene gik direkte i Kongens eget Kammer.

Regnskaberne herfra er bevaret for perioden 1497-1858. De indeholder omkring 1.8 mill. indførsler. Hvert skib, der passerede, blev omhyggeligt registreret med navn på skibsføreren og skibets hjemsted, dets afgangs- og bestemmelsessted, samt lastens bestanddele og størrelsen på det beløb, der måtte erlægges. Takket være Nina Bang, der siden engagerede sig politisk og blev Danmarks første kvindelige minister, er regnskaberne i begyndelsen af forrige århundrede udgivet i tabelform: Nina Ellinger Bang og Knud Korst: Tabeller over Skibsfart

og Varetransport gennem Øresund 1497-1660 og Tabeller over Skibsfart og Varetransport gennem Øresund 1661-1783 og gennem Storebælt 1701-1748. Værket registrerer år for år antal skibe, nationaliteter, afgangs- og bestemmelsessteder. Ville man gå dybere ind i de enkelte indførsler, var der ingen vej uden om et besøg på Rigsarkivet.

Dansk-hollandsk projekt

Nu er det blevet meget nemmere, også Øresundstoldregnskaberne er digitaliseret. Det er sket i et samarbejde over grænserne, for i og med at mange af de passerende skibe var udenlandske, ikke mindst nederlandske – og specielt frisiske, er der i Holland stor interesse for sagen. Hovedaktørerne i projektet er Tresoar, frisisk historisk og litterært center, og universitetet i Groningen, men Statens Arkiver i Danmark og det frisiske akademi i

Leeuwarden har også deltaget, og resultatet er, at årgangene fra 1557 til 1850 nu kan ses i scannet version på denne adresse: <http://www.soundtoll.eu/scans/index2.php>

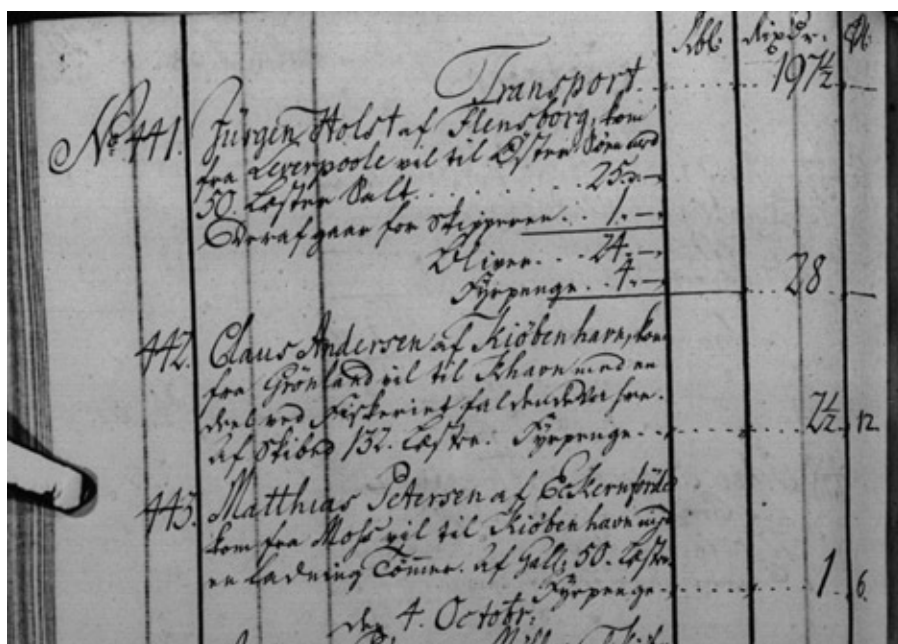
Man kan gå ind via år eller filmrulenummer, hvert år fylder mellem 1 og (i sjældne tilfælde) 4 ruller. Når man har åbnet sin rulle, bladrer man frem gennem siderne. Bladremulighederne er ikke helt så fleksible som dem, vi kender fra f.eks. Arkivalier-Online, men til gengæld kan man glæde sig over en forbilledlig flot scaningskvalitet.

Internationalt Øresund

Det er spændende at gå på opdagelse i toldregnskaberne. Selv uden en eneste sømand blandt anerne bliver man fanget af det fascinerende indblik i tidens handelsunivers, som regnskaberne åbner op for. Man får et billede af, hvad der fragtedes fra en ende af Europa til en anden, og hvad der på den tid var gængse handelsvarer. Og havde man ikke vidst det i forvejen, dokumenteres det her klart, at Øresund var et yderst internationalt sted på verdenskortet!

Database

Som en del af projektet skal alle oplysninger fra regnskaberne lægges ind i en database, så de efterhånden bliver tilgængelige online. Det store arbejde udføres af 70 mentalt handicappede medarbejdere på et beskyttet værksted under instituttet for socialt arbejde i Nijmegen. Medarbejderne går meget op i opgaven og er ivrige efter at yde et godt stykke arbejde, og de får al den hjælp og tid, de har behov for. I sig selv et meget spændende aspekt ved projektet! Hvis nogen

Udsnit af en side i regnskaberne fra 1750.

skulle være ængstelige ved kvaliteten af tydingen af registrene, så hører det med i planerne, at alt kontrolleres af historisk kyndige, inden arbejdet bliver lagt ud på nettet. Går det hele som planlagt, skulle databasen være færdig i 2011.

Testdatabase

Databasen er endnu kun på begynderstadiet, men man har lavet en testdatabase, der indeholder frisiske skipere fra året 1760. Her kan man få en

lille forsmag på, hvad der er i vente. Adressen er: kortlink.dk/75w3

Websiden er hollandsk, men man kan vælge at se den i engelsksproget version. Der arbejdes endvidere på en multinational (hollandsk, engelsk, dansk, fransk) ordliste over varer og ting, der fragtedes gennem sundet.

Nina Bangs og Knud Korsts tabeller er også digitaliseret som led i projektet og kan ses på adressen:

kortlink.dk/75vz.

Generalforsamling 2010

Årets generalforsamling følger traditionen fra tidligere år og finder sted i stemningsfulde omgivelser.

Stedet er Christian III's kapel på Koldinghus og tidspunktet den 10. april.

I forbindelse med generalforsamlingen vil der være rundvisning og et let traktement. Der vil være tilmelding pr. mail til kassereren kasserer@dis-danmark.dk senest den 29. marts.

Læs mere om generalforsamlingen i næste nummer af Slægt & Data.

Formandsskifte

I slutningen af november forlod Erik Kann bestyrelsen og dermed også posten som formand i DIS-Danmark. Det skete efter en del uro i forbindelse med udsendelsen af en skrivelse fra Lokalforeningsudvalget til samarbejdspartnere blandt lokale slægtshistoriske foreninger.

Erik Kann har begrundet sin udtræden i et indlæg i DIS-Forum, Foreningsforhold af 23. november.

På det efterfølgende bestyrelsesmøde konstituerede bestyrelsen sig med Susanne Fuglsang som ny formand. Øvrige bestyrelsesposter er uændrede.

Læs om slægtsforskning i udlandet

Har du aner eller familie i udlandet og forsker her, har du sikkert også lyst til at følge lidt med i, hvad der sker på slægtsforskerfronten i det pågældende land. En måde at gøre det på er naturligvis at søge på Internettet og finde frem til vigtige hjemmesider. En anden måde kunne være at studere de tidsskrifter, som slægtsforeninger i landet udgiver. De udgør et rigtigt godt supplement til den viden, du finder på nettet. Det kan være oplysninger om særlige forhold i landet, og det kan være nyheder om websider og databaser.

Som medlem af DIS-Danmark har du en fin mulighed for at holde dig ajour med udviklingen og mulighe-

derne i vore nabolande. Foreningen abonnerer på relevante tidsskrifter fra Norge, Sverige, Tyskland, England, Finland og Island. Det eneste, du skal gøre, er at tilmelde dig en af læsekredse (det sker hos ekspeditionen, på adressen

ekspedition@dis-danmark.dk).

Så får du det ønskede blad, der kommer i cirkulation blandt interesserede medlemmer. Det koster kun porto, når du sender bladet videre til det næste medlem på listen. Du har en uges tid til at fordybe dig i bladet og lære nyt om landet.

Følgende blade cirkulerer i læsekredse:

Slekt og Data fra Norge,
Diskulogen og Diskutabelt fra Sverige,
Slekthistoriskt Forum fra Sverige
Computergenealogie fra Tyskland
Genealogist' Magazine fra England.

Af klare sproglige årsager er interessen for blade fra Island og Finland mindre. Derfor er der ikke oprettet nogen læsekreds for *Frættabréf ættfræðifólagsins* fra Island, *Sukutieto* og *Genos* fra Finland.

Skulle du være interesseret i at læse dem, kan de frit lånes fra ekspeditionen, blot må du selv betale returporto.

Kathrine Tobiasen

Kalender

Tid	Sted	Emne	Arrangør	Tilmelding m.v.
D. 5. og 19. januar, d. 2. og 16. februar, d. 2. og 16. marts kl. 09.00-12.00	Seniorcentret, Hestens Bakke 43, Helsingør	Læsegruppe, uformelle møder, hvor vi hjælper hinanden	DIS-Helsingør	Ingen tilmelding
D. 6. januar kl. 19.00	Lindegården, Peter Lunds Vej 8, Lyngby	Scanning og digital fotografering for slægtsforskere	DIS København Nord	Ingen tilmelding
D. 20. januar kl. 19.00	Lindegården, Peter Lunds Vej 8, Lyngby	Workshop. Vi arbejder videre fra den 6. januar	DIS København Nord	Ingen tilmelding
D. 25. januar kl. 19.00	Seniorcentret, Hestens Bakke 43, Helsingør	Hyggeaften. Uformel aften, hvor medlem- merne kan fremlægge deres forskning	DIS-Helsingør	Tilmelding senest d. 18. januar til annegrethe.kolstrup@ stofanet.dk . Pris 15 kr. inkl. kaffe og kage
D. 26. januar kl. 19.00	Fritidscentret, lok. 8, 1. sal, Vestergade 15, Randers	Nygårds sedler v/Knud Prange	Slægts- og Egns histo- risk Forening Randers og DIS-Danmark	Ingen tilmelding. Se mere: http://www.slaegtranders. dk/program.html
D. 3. februar kl. 19.00	Lindegården, Peter Lunds Vej 8, Lyngby	Personoplysninger i kommunernes "sociale arkivalier"	DIS København Nord	Ingen tilmelding
D. 25. februar kl. 19.00	Seniorcentret, Hestens Bakke 43, Helsingør	Fattigvæsen v/Ulrich Alster Klug	DIS-Helsingør	Tilmelding senest d. 18. februar til annegrethe. kolstrup@stofanet.dk Pris 50 kr. inkl. kaffe og kage.
D. 3. marts kl. 19.00	Lindegården, Peter Lunds Vej 8, Lyngby	De uartige jomfruer på Rygaard v/Mette Falck Larsen og Jeg nedstam- mede fra Kejser Karl den Store v/Jørgen Falck Larsen	DIS København Nord	Ingen tilmelding
D. 22. marts kl. 19.00	Seniorcentret, Hestens Bakke 43, Helsingør	Generalforsamling efter- fulgt af foredrag om brandtaxationer m.m. v/Jan Pedersen	DIS-Helsingør	Tilmelding senest d. 15. marts til annegrethe. kolstrup@stofanet.dk . Pris 35 kr. inkl. kaffe og kage
D. 24. marts kl. 19.00	Lindegården, Peter Lunds Vej 8, Lyngby	Workshop med opfølgning på 3. marts	DIS København Nord	Ingen tilmelding

WEGA BOGBINDERI

Stenildhøjvej 54
9600 Aars

Indbinding af:

- alle slags slægtsbøger
- tidsskrifter mm.

Pris efter aftale

Bogbindermester:

Heidi Gass Sibbesen
Tlf. 98 66 12 81
Mail: Heidi.gass@sibbesen.dk

Kommende bestyrelsesmøder i DIS-Danmark

Bestyrelsen har planlagt
følgende møder i den nærmeste
fremtid:

Den 8.-9. januar - budgetmøde

Den 6. marts - bestyrelsesmøde

Den 10. april - generalforsamling

Særtilbud - især til nye medlemmer

Ekspeditionen har et restoplæg af de seneste numre af medlemsbladet, som sælges så længe lager haves.

Slægt & Data - nr. 1, 2 og 3 årg.
2009 sælges samlet for 75 kr.

Slægt & Data - nr. 2, 3 og 4 årg.
2008 sælges samlet for 50 kr.

Slægt & Data - nr. 2, 3 og 4 årg.
2007 sælges samlet for 50 kr.

Alle priser er incl. moms og forsendelse.

Henvend dig til Ekspeditionen

ekspedition@dis-danmark.dk

eller brug bestillingsformularen på hjemmesiden under medlemstilbud.

Her kan du også bestille CD'en med samtlige numre af Slægt & Data incl. særnummeret "Sogn Herred Amt 1998".

DIS-Danmarks ekspedition

Ole Hald Madsen

Rikkeminde Allé 4
5250 Odense SV
ekspedition@dis-danmark.dk

Tlf. 26 84 25 19
Telefonen er åben for ekspedition:
Tirsdag kl. 14-18 - ellers telefonsvarer.

Ekspeditionen besvarer praktiske spørgsmål og sørger i øvrigt for forsendelse af foreningens forskellige produkter, f.eks. cd'erne med Slægt & Data og Postadressebogen 1921 ect.

Ekspeditionen står også for tilmelding til DIS-Danmarks læsekredse, hvor udenlandske blade rundsendes blandt DIS-medlemmer.

www.dis-danmark.dk

Hanne Marie Rud
webmaster@dis-danmark.dk

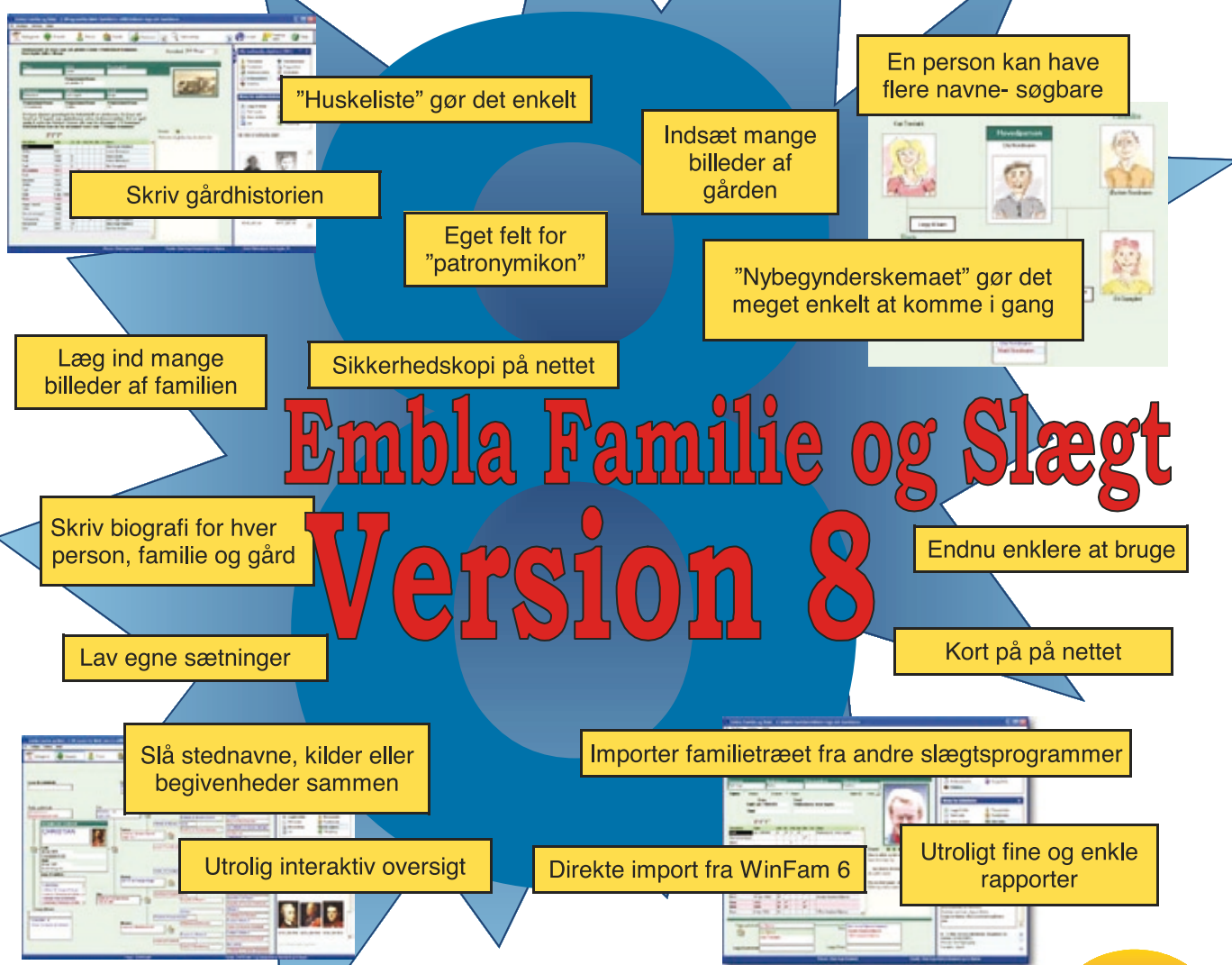
DIS-Danmarks bestyrelse

Susanne Fuglsang <i>Formand.</i> Højbakkevej 3, 2640 Hedehusene. Tlf. 46 13 60 01	fuglsang@dis-danmark.dk
Henning Karlby <i>Næstformand.</i> Rylevej 2, Bro, 5464 Brenderup. Tlf. 64 44 28 08	karlby@dis-danmark.dk
Arne Christiansen <i>DIS-arkiv + AO-repr.</i> Langelinie 34 C, 5230 Odense M. Tlf. 66 13 31 34	christiansen@dis-danmark.dk
Werner Wittekind <i>Kasserer.</i> Rudersdalsvej 114, 2.sal tv., 2840 Holte. Tlf. 45 41 43 15	wittekind@dis-danmark.dk
Kathrine Tobiasen <i>Redaktør + DIS-Forum.</i> Korsagervej 13, 8940 Randers. Tlf. 64 64 51 06	tobiasen@dis-danmark.dk
H.C. Andersen Munkevænget 24 D, 5230 Odense M. Tlf. 66 13 69 39	andersen@dis-danmark.dk
Ole Degn <i>KIK-repræsentant.</i> Mellemhøjen 11, 8800 Viborg. Tlf. 86 67 47 02	degn@dis-danmark.dk
Ruben Højmark Jensen <i>DIS-Træf + DIS-Fadder + DIS-Arkiv.</i> Lucernevej 17, 4180 Sorø. Tlf. 57 83 28 94	hojmark@dis-danmark.dk
Morten Hovedskov Nielsen Fuglekildevej 12, 5690 Tommerup. Tlf. 64 75 10 59	nielsen@dis-danmark.dk
Michael Dupont <i>Suppleant.</i> Stenager 216, st.th, 2600 Glostrup. Tlf. 43 44 16 52	dupont@dis-danmark.dk

Returneres ved varig adresseændring

Slægtsforskning er spændende!

Ny version af slægtsprogrammet på dansk

"Huskeliste" gør det enkelt

En person kan have flere navne- søgbare

Skriv gårdhistorien

Indsæt mange billeder af gården

Eget felt for "patronymikon"

"Nybegynderkemaet" gør det meget enkelt at komme i gang

Læg ind mange billeder af familien

Sikkerhedskopi på nettet

Skriv biografi for hver person, familie og gård

Endnu enklere at bruge

Lav egne sætninger

Kort på på nettet

Slå stednavne, kilder eller begivenheder sammen

Importer familietræet fra andre slægtsprogrammer

Utrolig interaktiv oversigt

Direkte import fra WinFam 6

Utroligt fine og enkle rapporter

Besøg os på Internettet - www.embla.dk

Embla Familie og Slægt version 8.

Embla Familie og Slægt er sjovt, spændende og meget enkelt at bruge!

**Kun kr.
775,-**